

DREAM WEAR Club

3 / 2014
Perhe ja parisuhde

Irtonumero 3 €

Rouva Limppu, leipurin vaimo
Herra aviomies

Martta Pohatta, pankkiirin tytär
Markku

Rouva Sählä, luutnantin vaimo
poikaystävä

Fru Limppu, bagarens hustru
Herra make

Magnat, bank

Rouva Sävel, soittajan vaimo
mies

Rouva Lohi, kalastajan vaimo
Magnet, bank

Elli Merikallio, kapteenin tytär
poika

Rouva Kipsi, kuvanveistäjän vaimo
eno

Rouva Pohatta, pankkiirin

Fru Magnat, bankirens hustru
mali

Ellen Sjöberg, kaptenens dotter
son

Rouva Kotka, lentäjän vaimo
Herra

Fru Örn, flygarens hustru
sambo

SISÄLTÖ 3/2014

Sisällys, yleisiä tiedotuksia	2
Pääkirjoitus	3
Erilainen parisuhde - hämmennyksestä näkemiseen	5
Transtukipisteelle voi tulla sellaisena kuin on	6
Elämää transvestiitin puolisona	8
Kuunsilta	11
Miten puhua sukupuolen moninaisuudesta lasten kanssa	12
Perhehaastattelu	16
Kari Valtasen kommentti	19
Maailman ihanimmat tanssiaisat	20
Mitä kaapin kätköistä löytyikään	22
Katinka ja salaisuudet	24
Päivi ja Patricia, Yhdessä 7 vuotta, naimisissa 3 vuotta	26

TAPAHTUMAT 2014

Dreamwearin kahvi-illat

Transtukipisteellä Helsingissä
jokaisen kk:n 2. maanantai ja 4. tiistai
klo 19.00 ellei toisin mainita.

Muut tapahtumat

Muista tapahtumista löydät tietoa tämän lehden sivuilta, paikallisen SETAn toimistolta, Transtukipisteeltä sekä kotisivuiltamme internetistä.

Wuolteen viikonloput ym.....

DREAMWEAR CLUB R.Y.

Tärkeät puhelinnumerot

040 - 737 9131 (vertaistuki)

040 - 766 8657 (läheistuki)

Kotisivut

<http://www.dreamwearclub.net/>

Sähköposti

dwc@dreamwearclub.net

Yhdistyksen tili

577005-2100253

Jäsenmaksu

40 € / vuosi 2014

Miksi kannattaa olla DWC:n jäsen?

- ilo kuulua mukavaan joukkoon
- oma jäsenlehti
- saat oikeaa tietoa omasta identiteetistäsi
- olet etuoikeutettu jäsenten tapahtumiin
- ilmainen jäsenyys puolisollesi
- jne, jne...

Seta

Trans-
tukipiste

Pasilanraitio 5, 2. krs, 00240 Helsinki

Johtava sosiaalityöntekijä

Maarit Huuska

050 913 3278 (ti 14-16)

maarit.huuska@seta.fi

DREAMWEAR 3/2014

ISSN 1456-6079

16. vuosikerta

Ilmestyy 2-4 kertaa vuodessa

Päätoimittaja: Kristiina XL

Taitto/ulkoasu: Kirsi & Kristiina XL

Toimituksen sähköposti:

toimitus@dreamwearclub.net

Painopaikka: KL-Digipaino

Taulut ja kuvat:

Sivulla 4:

Pyhamaan uhrikirkko,
yksityiskohta kattomaalauksesta,
maalannut Christian
Wilbrandt, 1600-luku

Sivulla 8:

"Sakset"

Sinikka Palonen -81, yksit.koelma

Sivulla 14:

"Hanna ja nukke",
Sinikka Palonen, -79,
Turun ja Kaarinan seurakunta-
yhtymän kokoelmat

Takakansi:

Päivin ja Patrician hääkuva
Atelier O. Haapala

LEHDEN SILMUJA, AJATUKSEN VERSOJA

Tervetuloa ristiinpukeutumisen kiehtovaan, kummalliseen ja syntisen vaaralliseen maailmaan. Ristiinpukeutujaksi eli transvestiitiksi kutsutaan henkilöä, joka pukeutuu vastakkaisen sukupuolen vaatteisiin. Asiaan liittyy myös monesti se, että ristiinpukeutuva henkilö täysillä eläytyy vastakkaiseen sukupuoleen olemuksellaan ja käyttäytymisellään. Siis teeskentelee olevansa sitä vastakkaista sukupuolta, yleisönään peili tai jopa julkinen tila. Tällainen on ristiinpukeutuja, transvestiitti, tiitti tai transu, miten nyt kutsutaankaan. Elokuvista ja kirjallisuudesta tuttu mutta ei meidän perheessä, ei meidän koulussa, ei meidän työpaikalla, eihän?

Transvestismi lienee ilmiönä vähintäänkin ihmiskunnan kirjoitetun historian ikäinen. Transvestismi ilmiönä edellyttää ajatusta kahdesta vastakkaisesta sukupuolesta, toistensa vastakohdasta. Ja myös kulttuurista, ajassa muuttuvaa tapaa pukea eri sukupuolen edustajat, miehet ja naiset, erilaisiin vaatteisiin. Miten kummassa me muuten erottaisimme, käveleekö vastaan mies vai nainen?

Me täällä lehden toimituksessa emme osaa viisastella sukupuolten vastakkaisuudesta mitään paita oletamme sen olevan vahvasti liioiteltua. Emme pidä ”miehet marsista - naiset venuksesta” -hokemista. Eroja on ihmisten välillä, se on selvää, mutta elämästä tulee kovin yksiulotteista, jos sukupuoli-identiteettinsä rakentaa opittujen ja kuviteltujen erojen varaan. Lääkärit ja biologit saavat muilla foorumeilla kertoa luonnontieteen

käsityksen eroista ja samuuksista, intersukupuolisuudesta, kromosomimuunnelmista. Pukeutumisen tapakulttuurista ja sen historiasta tiedämme enemmän. Pukeutuminen on sukupuolittunutta, vaatteilla kerromme ulkomaailmalle kumpaan joukkueeseen kuulumme. Pukeutumalla sen toisen sukupuolen vaatteisiin uhmataa koko sukupuolijärjestelmää ja jopa yhteiskuntarauhaa, tämän ymmärsivät suffragetitkin, aikansa radikaalifeministit, vallan mainiosti pukeutumalla housuihin. Nainen housuisa joutuikin pidätetyksi vielä noin sata vuotta sitten.

Nykymaailmassa nainen housut jalassa ei ole enää radikaali tasa-arvotaistelija eikä edes transvestiitti, toisin kuin mies mekossa. Transvestismi on varattu miehille. Miehen rajat ovat ahtaammat. Transvestismi eli kaksoisroolinen vastakkaiseksi sukupuoleksi pukeutumisen halu poistettiin Suomessa tautiluokituksesta muutama vuosi sitten, samalla luokituksesta

poistettiin muitakin sukupuolen ilmaisemiseen ja seksuaalisuuteen liittyviä ”mielenterveyden” häiriöitä.

Tasa-arvoasiain neuvottelukunta perusteli poistamista lausunnossaan 25.5.2007 seuraavasti:

”... transvestisuus ei ole tekijää tai hänen ympäristöään vahingoittava, vaan tautiluokituksessa on kysymys yhteiskunnan moraalisen paheksunnan osoituksesta. Tanskassa transvestisuus poistettiin tautiluokituksesta vuonna 1994. Vaikka transvestiiteistä suuri enemmistö on miehiä, koskettaa tautiluokitus myös välittömästi ja välillisesti naisia. Transvestisuuden tautiluokitus on omiaan ylläpitämään sukupuolten välistä tiukkaa roolijakoa, joka perustuu käsitykseen mies- ja naissukupuolen vastakkaisuudesta ja toistensa poissulkevuudesta. Koska transvestisuus on huomattavasti yleisempää miehillä, pitää tautiluokitus yllä käsitystä siitä että miehen eläytyminen naisen rooliin on epäsopevaa ja paheksuttavaa. Tämä voimistaa myös ajatusta siitä, että miehenä oleminen on arvokkaampaa ja tavoitellumpaa kuin naisena oleminen. Transvestisuuden tautiluokittelu WHO IC D-10, F 64.1 tulee poistaa sukupuolten tasa-arvon vastaisena.”

Tasa-arvoasiain neuvottelukunnan ajatus siitä, että transvestismin käsittäminen sairaudeksi itse asiassa loukkaa naisten tasa-arvoa, saattaa hämmentää miehensä mekkoiluun lopen tyyntyneitä avioviaimoja. Näin varsinkin, jos tämä ”mars-venus”-ajatatus parisuhteessa otetaan liian todesta ja ulkoapäin ohjautuvasti näyttelemme omaa perinteistä su-

kupuolirooliamme. Useat transvestiittimiehet taitavat tunnistaa pukeutumishalunsa viimeistään teini-iässä, pelästyvät omaa salaisuutta ja hävettävää piirrettä itsessään ja paljastumisen pelossa varmuuden vuoksi ylikorostavat miehistä käyttäytymistään ja näin joutuvat itse rakentamansa miesroolin vangiksi. Transvestismia on tutkittu merkillisen vähän vaikka ilmiö on kuitenkin eri asteisena ilmeisen yleistä. Varmaa tietoa ei ole, mutta toimituksessa luulemme, että useankin transvestiittimiehen pukeutumista osin selittää maailman ja ympäristön liioitellun voimakas sukupuolittaminen, mistä se sitten johtuukaan. Toisin sanoen on selkeä käsitys siitä, että millaisia ovat naisten ja miesten teot ja tunteet, mitä kenenkin on soveliaista tehdä ja tuntee. Feminiinisyys saa tilansa ja aikansa yksinäisten pukeutumisessiodien aikana, muuten ollaan miestä poikaa. Miehellä salainen vaatekaappi ja kaapista ulostulo on elämän ja kuoleman kysymys, se kaappi kun on elämän tärkein mutta samalla hävettävien asia. Salaisuus eristää transvestiitin

kaappinsa ahtauteen, yksityisten nautintojensa täydelliseen, ääretömään maailmaan. Miehekkään puolison paljastuminen transvestiitiksi aiheuttaakin monesti parisuhteen kariutumisen, miehen puolisoltaan salaama kaksoiselämä salamyhkäisyyksineen on monelle liikaa. Nainen, joka haluaa nähdä miehensä yksiulotteisen raavaana uroona, tekee toki itselleen ja puolisolleenkin palveluksen eroamalla transvestiittipuolisostaan, näin on rehellisesti todettava. Ja kyllä toki yhteiskunnassamme yleisesti niin ajatellaan, että miehen on oltava mies eikä mies liihoittele hameessa. Miten ihmeessä muuten saadaan karhut kaadetuiksi ja sodat sodituiksi.

Tätä on ollut hyvin vaikea kirjoittaa. Ei sen vuoksi, että mitään kirjoitettavaa ei ole vaan siksi, että asiaa on liiankin kanssa. Sukupuolen ilmaisu elää ajassa, on jotain opittua ja näyteltä. Näin nykyisin monet ajattelevat. Sukupuolta voi ilmaista tyypillisesti ja epätyypillisesti, sukupuoli voi olla vakava asia, sillä voi leikitellä, sille voi haistatella, se on pönkkä ja tuki,

riippa ja rasite. Ja ehkä merkityksellisin ihmistä luonnehtiva ominaisuus, se ensimmäisenä mieleen tuleva. Kaikkihan nyt tietää mitä sukupuoli on, mutta jos kysytään, niin eipäs tiedäkään. Transvestiitit ovat osa trans-ihmisten monenkirjavaa joukkoa, on transgendereitä ja transsukupuolisia. Rajanveto ei ole monestikaan yksiselitteistä eikä edes tarpeellista. Tämä julkaisu syntyi Transtukipisteen ja DreamWearClub ry:n yhteistyönä auttamaan lukijaa, joka ihmettelee, ihailee tai tuskailee oman tai puolisonsa, lapsensa tai vanhempansa tai muun läheisen epätyypillistä sukupuoli-ilmaisua. Toivottavasti pystymme välittämään tietoa, ajatuksia, tunnelmia, hälventämään häpeää ja ennakkoluuloja. DreamWearClub ry. on ensisijaisesti transvestiittien yhdistys, jonka jäsenille oma tai puolison transvestismi on voimaannuttavaa ja elämää rikastuttavaa. Ihanaa, kun sen oikein oivaltaa!

Kristiina XL

ERILAINEN PARISUHDE - HÄMMENNYKSESTÄ NÄKEMISEEN

Punatut (miehen) huulet suudel-taviksi eivät olleet tavoitteeni pa-risuhteessa. Sellaiset sain ja voin kysyä miten tässä näin kävi. En ole lesbo enkä edes biseksuaali vaika olen sitä matkan varrella joskus toivonut ja toivoa elätellyt. Olen löytänyt naisissa parhaimmillaan sitä mitä itsekin haen elämältä, pohtimista, erittelyä, etsimistä.

Elämäni miessuhteet eivät olleet kovin pitkäikäisiä eivätkä tyydyt-täneet minua henkisesti ja sosiaa-lisesti. En etsinyt avioliittoa ja per-hekulisseja vaan jotain enemmän. Hengen ja ajatuksen, vapaan liik-keen ja elämän monimuotoisuuden todeksi elämistä. Saatoin hullaan-tua, tuntea suurta intohimoa mutta henkinen kohtaaminen jäi saavut-tamatta. Intohimo laimeni ja sam-mui, jäin yksin lakanoille vaikka vuoteessa makasikin kaksi ihmistä.

Sitten kohtasin transvestiittimie-hen. Vihdoin ihminen jolle en ollut liikaa tai liian vähän, en erilainen tai vaikea. En tiennyt tuntevani ketään trans-henkilöä. Tämä puo-li ihmistä oli minulle tuttu lähinnä drag-taiteena ja joinakin onnetto-mina ihmiskohtaloina, mihin liit-tyvivät alkoholi, huumeet ja paljon sekoilua. En ollut etsinyt ystäviä tältä suunnalta, en tuntenut tätä erilaisuutta. Sukupuolisuuden mo-ninaisuus oli minulle mielenkiin-toinen teoriassa ja olin tuntenut siihen mielenkiintoa yliopistolli-sena oppiaineena, ylimalkaan elä-män kiehtovana moneutena. Mutta että omassa kodissa ja yhteisessä sängyssä? Kadulla kulkiessa, kau-passa, vierailuilla?

Naiseksi muuntautuminen ei suinkaan ole vain pukeutumisky-symys, vaan piilotettu nainen ottaa miehen paikan koko persoonas-sa. Täydellinen muutos samanai-kaisesti hämmensi ja riemastutti.

Hylkivän ja hyväksyvän tunnes-kaala sukupuolen ilmaisemisen tuttuuden ja outouden, sovinnaisen ja epäsovinnaisen janalla oli myl-lerryksessä. Kohtasin biologisen sukupuolen moninaisuuden, perin-teisten roolimallien liikkuvuuden, sukupuolen ja seksuaalisuuden kytökset ja kytkemättömyydet käytännössä enkä vain teoriassa. Muuntautuminen ei suinkaan kos-kettanut vain toista meistä vaan sai aikaiseksi muutoksia myös minussa. Olin löytänyt oman ”nais”parini, osaavan, pohtivan ja hengeltään vapaan ihmisen. Tai pikemminkin elimme jotain muu-ta, kahden toisistaan selkeästi ero-tetun välimaastossa, rajapinnalla,

”Naiseksi muun-tautuminen ei suinkaan ole vain pukeutumis-kysymys, vaan piilotettu nainen ottaa miehen paikan koko persoonassa”

eroilla ja samuuksilla leikkien.

Lähtökohdiltani en ole kasva-nut sukupuoliroolien liukuvuu-teen vaan korostuneesti kahden toisilleen vieraan olion jännittei-seen maailmaan, jossa tunnetaan nainen naisena ja mies miehenä. Huvittavia ja epäilyttäviä ne jotka eivät tähän kuviopariin istu. Nai-set saattavat pitäytyä heikompina ja pienempinä kuin ovatkaan, jotta eivät saattaisi miestänsä epämiel-lyttävään asemaan, tai sitten pelk-kää mukavuudenhaluaan. Katseen

suunnanmuutos voi olla pelotta-vaa.

Miesvaimoni myötä elin todeksi vähemmän esittämäni, piilotet-tua naista itsessäni. Olin tietoisesti karttanut perinteisiä naisen merk-kejä. Meikkaus, juhlahepeneet, korkokantakengät eivät kuulu-neet minun varusteisiini. Nyt tu-lin kaapista ulos ja nautin täysillä kävelyopeista, pukeutumisesta ja esilläolosta. Nautin ruumiistani ja nautin myös esittäessäni vaimo-ni miestä, naisherraa. Rentoutuin seksuaalisesti leikkimään, halua-maan ja olemaan halun kohde.

Enemmistöön itsensä sijoittava kuvittelee olevansa osa jotain yh-teistä ja yhteisesti jaettavaa. Mo-net kuitenkin piilottavat itsestään kuka minkäkin asian ollakseen osallisina vallitsevissa kulttuuri-käytännöissä. Etnisiin ja sukupuolivähemmistöihin lukeutuvat ky-seenalaistavat tietoisesti itsensä ja avoimen itsensä esittämisen. Mikä erilaisuudessa ja sen avoimessa il-mentämisessä uhkaa enemmistöä? Kirjavaa, vallatonta, omapäistä joukkoa on vaikea hallita? Enem-mistön käsite keikkuukin savija-loilla? Yksilöä sen sijaan uhkaa sairastuminen ja masennus mikäli hän joutuu piilottamaan itsestään niin olennaisen asian kuin suku-puolisuutensa.

On iso askel astua yhteiskuntaan transvestiittina ja vain harvat sen julkisilla areenoilla tekevät. On iso askel astua yhteiskuntaan trans-vestiitin puolisona ja vain harvat meistä sen julkisilla areenoilla te-kevät. On rikkaus jakaa tämä asia puolison ja ystävien kanssa, nähdä sukupuolisuuden/ihmisen/elämän moninaisuus ja omalta osaltaan elää sitä yhteiskunnassa näkyväk-si.

Nimim. Moni-Nainen

TRANSTUKIPISTEELLE VOI TULLA SELLAISENA KUIN ON

Teksti: Eepu Autere

**Setan Transtukipiste on ollut olemassa kohta 20 vuotta voimavarana ihmisille ja yhteisöille. Toimisto sijaitsee Helsingin Pasilas-
sa lähellä Pasilan rautatie-
asemaa. Sinne on helppo
tulla mistä päin Suomea
vain. Transtukipisteen pal-
velut on tarkoitettu kaiken
ikäisille sukupuolivähem-
mistöön kuuluville, suku-
puoltaan pohtiville ja hei-
dän läheisilleen. Palvelut
räätyänsä asiakkaan ja
työntekijän yhteistyönä.
Ne ovat maksuttomia eikä
lähetteitä tarvita. Halutes-
saan voi asioida myös ni-
mimerkillä. Kaikki Trans-
tukipisteen tarjoamat
palvelut - yhteydenotot ja
tapaamiset sekä erilaiset
tukimuodot - ovat ehdot-
toman luottamuksellisia.
Tukityön periaatteena on
sukupuolen moninaisuu-
den kunnioitus ja ihmisten
aito kohtaaminen.**

Syksyisenä tiistai-iltapäi-
vänä Setan Transtukipisteellä
vallitsee kotoinen tunnelma:
kahvinkeitin porisee, joku se-
laa lehtiä ja esitteitä aulassa,
Setan tiedottaja **Eliisa Ala-
talo** juoksuttaa Setan uusinta
esitettä Transtukipisteen
Maaritin, Samin ja Eepun
tarkastettavaksi. *Yhdenver-
tainen vanhuus* -hankkeen
koordinaattori **Salla-Maija
Hakonen** tulee tyytyväisenä
kertomaan, miten hankkeen
uurastus vanhustyön ammatti-
laisten parissa alkaa tuot-
taa hedelmää: nyt osataan jo
pohtia, että olisi hyvä tarjota
palvelutalossa niitä papiljot-
teja ja manikyyriä myös Viljo-
papalle hemmottelupäivänä,
jos tämä niin haluaa. Hank-
keessa pyritään tätä ymmär-

rusta levittämään koko van-
hushuolteen kentälle.

"Transtukipiste on osa val-
takunnallista Setaa. Tällä
hetkellä me olemme pohjois-
maiden ainoa tämänkaltaisen
paikka, ja mahdollisesti ainut-
laatuinen koko maailmassa.
Transtukipiste tuottaa psyko-
sosiaalisia tukipalveluja trans-
ihmisille ja heidän läheisilleen
sekä toimii sukupuolen moni-
naisuuden asiantuntijana. Me
tarjoamme sekä maksutonta
ammattilasta keskusteluapua
että vertaistukea", kertoo
Maarit Huuska, Transtukipis-
teen johtava sosiaalityönteki-
jä. "Niin, eikä tarvitse jäädä
yksin miettimään, kertoako
lapsille isän, ukin tai enon
transvestisuudesta tai miten
me puolison kanssa voisimme
edistää kummankin hyvin-
vointia", jatkaa Eepu Autere,
Transtukipisteen sosiaalipsy-
kologi.

"Ryhmissä tapaa ihmisiä,
jotka ovat samankaltaisissa
tilanteissa ja pohtivat samoja
kysymyksiä kuin itsellä on",
muistuttaa Sami Suhonen,
Transtukipisteen yhteisö-
työntekijä. Ohjattuja vertais-
tukiryhmiä on tällä hetkellä
naisille, miehille, muunsuku-
puolisille ja transgendereil-
le, nuorille, vanhemmille ja
kumppaneille ja lisäksi ovat
tarjolla vapaaehtoisten vetä-
mät viikottaiset yhteisölliset
kahvi-illat. Ryhmiin voi tul-
la, vaikkei olisikaan varma
omasta identiteetistään tai
sukupuolestaan. Sami vas-
taa Transtukipisteen ryhmä-
toiminnasta, yhteisöllisistä
tapahtumista ja vapaaehtois-
toiminnasta. "Vapaaehtoiset
mahdollistavat sen, että toi-
mintamme voi olla näin laajaa
ja monipuolista. Ilman heitä ja
yhteistyökumppaneina toimi-

via järjestöjä, ennen kaikkea
Trasek ry:tä ja Dreamwear
Club DWC ry:tä, saisimme
aikaiseksi huomattavasti vä-
hemmän", kiittelee Sami.

"Transvestiiteille ja heidän
läheisilleen erityisesti DWC:n
kahdesti kuussa pitämät
kahvi-illat ovat paikka, missä
löytyy vertaistukea", jatkaa
Sami. "Meillä on pukeutumis-
tila, jonne voi tulla jo vähän
etukäteen vaihtamaan vaat-
teita tai meikkaamaan, jos
ei halua kaupungilla liikkua
laittautuneena. Siellä on use-
ampia peilejä ja jonkin verran
myös peruukkeja, vaatteita
ja asusteita, joita voi meillä
käydessään käyttää", mainit-
see Maarit. Jotkut asiakkaat
tulevat esimerkiksi yksilöta-
paamiselle ja käyvät ennen ja
jälkeen tapaamisen pukeutu-
mistilassa vaihtamassa asu-
aan.

Maarit ja Eepu tapaavat
miehellään pariskuntia ja per-
heitä yhdessä. Sillä tavalla
tulee varmistettua, että kaik-
ki perheenjäsenet saavat yh-
täläisen tilaisuuden kertoa
omista ajatuksistaan ja tun-
teistaan. On myös mahdollista
tulla yksilötapaamiseen, olipa
kyse sitten omasta tai itselle
läheisen ihmisen transvesti-
suudesta ja sen herättämistä
kysymyksistä tai tunteista.
Kaiken kaikkiaan Transtuki-
pisteelle hakeutuvien ihmis-
ten tarpeet ovat monenlaisia:
joku kaipaa esimerkiksi apua
identiteettipohdintaan tai roh-
kaisua ilmentää naiseutta tai
mieheyttä itsessään, toinen
haluaa suunnitella vanhem-
maksi tulon ja sukupuolenkor-
jauksen yhdistämistä, kolmas
on saanut väärän diagnoosin
ja jumiutunut hoitosysteemiin
tai nuorella on itsetu-
hoisia ajatuksia. Opettaja voi

kysellä, mitä tarkoittaa, kun ekaluokkalainen poika menee aina tyttöjen jonoon tai isä miettiä, onko intersukupuoliselle lapselle määritelty syntymän jälkeen väärä sukupuoli. Vanhemmat lastensa kanssa ja nuoret ovat kasvava ryhmä tukea tarvitsevia.

Transtukipisteiden toimialue kattaa kaikenikäiset ihmiset vauvoista vanhuksiin. Eepu esimerkiksi on Setan edustajana Naisasialiitto Unionin *Sukupuolisensitiivisyys varhaiskasvatuksessa – tasa-arvoa päiväkoteihin* – hankkeessa. Tämä sopiikin hyvin, koska Eepu on koulutukseltaan myös lastentarhanopettaja. Hankkeessa on tuotettu päivähoitoon materiaalia, jolla

varhaiskasvattajat ja vanhemmat voivat käsitellä sukupuolen moninaisuutta lapsille helposti lähestyttävällä tavalla. <http://www.tasa-arvoineenvarhaiskasvatus.fi>. Kataja ry:n Sateenkaariparit hankkeessa koulutetaan pariskuntia vetämään vertaisryhmätoimia pareille. Jos sinä olet puolisoasi kanssa kiinnostunut osallistumaan, ota yhteyttä Transtukipisteelle Maaritiin. Transtukipiste on muutoinkin verkostoitunut Suomessa ja kansainvälisesti sellaisten ihmisten ja tahojen kanssa, jotka tahtovat edistää transihmisten ja heidän perheidensä hyvinvointia. Transtukipiste kouluttaa ja konsultoi kasvatus- sosiaali- ja terveystieteiden ammattilaisia ja viranomaisia

kohtaamaan sukupuolen moninaisuutta ja tuottaa tiedotusmateriaalia. Vuonna 2011 Transtukipiste sai Kristiinapalkinnon ”peräänantamattomasta työstä transihmisten ja heidän läheistensä tukemiseksi sekä näkyvästä roolista sukupuolen moninaisuuden asiantuntijana ja keskustelijana”. Seta täyttää 40 v ja Transtukipiste 20 v. Juhlavuoden kunniaksi järjestetään Meidän historia -seminaari 21.11.14, jonka teemana on sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöihin kuuluvien ihmisten arki ennen ja nyt. Kunnioita tilaisuutta läsnäolollasi ja pukeudu sellaisen aikakauden tyyliin, joka sinua viehättää tai inspiroi!

Transtukipiste on ihmisiä varten. Moni Transtukipisteiden löytänyt kertoo, että ensimmäinen kerta jännitti. Jälkikäteen jännitys voi naurattaa, kun paikat ja ihmiset tulevat tutuiksi.

TTP:ltä löytyy:

- Sähköposti- ja puhelinneuvonta
- Skype-chat nuorille
- Tulossa vertaiskeskusteluverkosto pääkaupunkiseudun lukiolaisille
- Tukijaksot yksilöille, pareille ja perheille, perheterapia
- Vertaistukiryhmät
- Vuosittainen Voimavaraleiri
- Vuosittainen TransHelsinki - tapahtuma
- Erilaiset, teemaillat, työpajat, ja muut tapahtumat
- Maksuttomat esitteet ja oppaat
- Kirjasto
- Pukeutumis- ja meikkaamistila
(avoinna toimistoaikana klo 10-14, muina aikoina kannattaa varmistaa etukäteen, että joku on paikalla päästämässä ovesta sisään)
- www.transtukipiste.fi ja
- sivut Facebookissa: <https://www.facebook.com/Transtukipiste>

Transtukipisteiden ryhmätoiminnasta ja kahvi-illoista löydät tietoa osoitteesta: www.transtukipiste.fi/ryhmat

Jos taas haluat tulla tapaamaan työntekijää yksin tai yhdessä jonkun kanssa, soita

Maaritille tiistaisin klo 14-16	050 913 3278
Eepulle keskiviikkoisin klo 14-16	050 303 1522

tai lähetä sähköpostia:
maarit.huuska@seta.fi
eepu.autere@seta.fi

ja varaa aika itsellesi tai läheisellesi.

ELÄMÄÄ TRANSVESTIITIN PUOLISONA

Sinikka
Talonen
-81

Alun hämmennys

Kun puolisoni Anukatarina (Anukatarina on ns. ”tyttönimi” kertomuksen transvestiittimiehelle, toim. huom.), joka lopulta seitsemän vuoden yhdessäolon jälkeen eräänä marraskuun lopun sunnuntaiaamuna kirjallisesti kertoi minulle olevansa transvestiitti, olin vihainen ja tunsin itseni petetyksi.

En kuitenkaan siitä syystä, että minulla olisi jotain transvestisuutta vastaan – vaan siksi, että luottamukseni oli petetty. Mieheni oli jättänyt kertomatta minulle yhden elämänsä tärkeimmistä seikoista. Kuinka näin voi tehdä?

Nyt tiedän, kuinka vaikeaa transvestiittimiehen on arvata, ettei puoliso, jonka luulee tuntevansa, suhtaudukaan asiaan negatiivisesti. Ja voi olla niinkin, että aluksi ajatuksen torjuva puoliso vähitellen oppii hyväksymään miehensä sellaisena kun hän on, mutta se voi viedä pitkänkin ajan. Transvestiitin on hyvä ajatella, että asian hyväksyminen, jonka on itse tuntenut kauan ja monien vuosien tai jopa vuosikymmenten jälkeen hyväksynyt, vie myös vastapuolelta aikaa.

Alun kiukun jälkeen asia kuitenkin

”Olin todella utelias kokemaan, millainen on mieheni naisellinen puoli”

asettui uomiinsa ja saatoimme hyvin pian puhua yhdessä niistä pelisäännöistä, jotka molemmat meistä katsoivat tarpeellisiksi; näin kumpikaan ei tuntisi oloaan suhteessamme painostavaksi tai muutoin epämiellyttäväksi. Tämä tapahtui ehkä noin viikon kuluttua mieheni kaapista tulosta. Ilmoitin hänelle eräänä päivänä tekstiviestillä, että tulen kotiin etuajassa kuoroharjoituksista ja haluan tutustua Anukatarinaan. Olin todella utelias kokemaan, millainen on mieheni naisellinen puoli.

Ensimmäinen tapaaminen

Tuolla ensitapaamisella esitin toiveeni siitä, että kotona ollessamme haluaisin hänen olevan etupäässä miehenä, olinhan minä mennyt miehen kanssa naimisiin. Jos olisin lesbo, olisin etsinyt naiskumppanin ja mikäli olisin biseksuaali, minulle olisi samantekevää olisiko hän mies vai nainen. Silti saatoimme yhdessä sopia sellaisista tilanteista, joissa hän voi kotonakin olla naisena. Kun olen säännöllisesti kuoroharjoituksissa ja silloin tällöin matkoilla, hän voi olla ihan kuinka haluaa. Myös etätyöpäivinä minun poissa ollessani hän voi työskennellä naisena. Ulkomaanmatkoilla pitäisimme aina yhden ”naisten päivän”, jolloin kävisimme yhdessä naisystävinä shoppailemassa ja kenties vähän kulttuuritapahtumissakin. Lisäksi sovimme, että käyn DreamWearClubin kahvi-illoissa ja Hauhon viikonlopuissa silloin kun se minun aikatauluini sopii. Tämä kaikki tapahtui siis noin viikon sisällä hänen kaapista tulostaan.

Muiden tiittien ja puolisoitten kohtaaminen

Ensimmäinen yhteinen kahvila olikin sitten jo pari viikon

päästä Setan toimistolla Pasilassa. Paikalla oli muutama transvestiitti, ei muita puolisoita. Keskustelu kahvi-illassa oli iloista ja leppoisaa. Meiltä kyseltiin kaikenlaista ja monet ihmettelivät rohkeuttani tulla näin pian muiden transvestiittien joukkoon. Sain myös kuulla etteivät monetkaan vaimot ja avopuolisot suhtaudu asiaan yhtä myönteisesti. Yleisin suhtautumistapa tuntui olevan: ”Saat olla transvestiitti, kunhan et tee sitä minun silmiäni alla.” Joillakin vaimo ei ole hyväksynyt asiaa lainkaan ja kahvi-iltaan piti tulla salassa. Tällainen suhtautuminen tekee transvestiitin tietysti kovin surulliseksi.

”Meiltä kyseltiin kaikenlaista ja monet ihmettelivät rohkeuttani tulla näin pian muiden transvestiittien joukkoon”

Hauholle DreamWearClubin kevättapaamiseen matkasimme ensimmäisen kerran toukokuussa. Sinne oli saapunut useampia puolisoita ja siellä oli vapaamuotoisten keskustelujen lisäksi varattu aikaa puolisoitten omalle tapaamiselle. Tämä vertaisryhmä kokoontuu edelleen jokaisessa Hauhon viikonloppuseminaarissa. Vertaisryhmässä käsittelemme omia henkilökohtaisia tarinoitamme transvestiitin puolisoina ja tästä elämänmuodosta nousevia tunteitamme – niin positiivisia kuin negatiivisia. Joillakin puolisoilla miehen naisidentiteetin hyväksyminen on kestänyt kauemmin, toisilla se on käynyt nopeammin, mutta kaikki miehensä mukana Hauholle lähteneet ovat kuitenkin jollain tavalla sopeutuneet asiaan. Hauholla minulle selvisi kuitenkin

kin yllätyksekseni, että muutamat hyväksyvät puoliset pitävät transvestiitin ”ulkoilua” vaarallisena. Heidän mielestään kotona voi olla naisena, mutta ulos ei saa mennä.

Kahvi-illoissa ja Hauholla olen käynyt ja käyn edelleen aina kun minulle sopii. Omat henkilökohtaiset harrastukseni ovat minulle kuitenkin etusijalla, enkä luovu niistä mieheni ominaisuuden vuoksi. Valitettavasti puolisoita käy pääkaupunkiseudun kahvi-illoissa edelleen harvakseltaan. Nyt kun transvestiittien tapaamisia järjestetään mm. myös Turussa ja Oulussa, toivon, että näihin tapaamiisiin löytävät tiensä myös puoliset ja heille annettaisiin kylliksi tilaa omien tunteidensa käsittelyyn.

Puuterin puoliset

Jo heti alussa kirjauduin internetissä Puuterin keskustelupalstalle puolisoitten alueelle. Siellä ei käydä kovin vilkasta keskustelua, mutta aina kun uusi puoliso tulee mukaan, keskustelu hieman vilkastuu. Passiivisuuteen lienee syynä se, että ryhmään ovat jääneet sellaiset puoliset, jotka ovat hyväksyneet miehensä naisellisen puolen, muut katoavat sitä mukaa kun huomaaavat, etteivät voi hyväksyä miehensä naisidentiteettiä. Valitettavan usein tämä tuntuu johtavan myös suhteen purkautumiseen, mutta toisaalta pitää hyväksyä sekin, ettei puolison tarvitse hyväksyä miehessään näin oleellista ominaisuutta jälkikäteen jos/kun hän ei ole vuosiin tai jopa vuosikymmeniin tästä kertonut. Vaikka keskustelupalstalla on passiivista, sähköpostin ja henkilökohtaisin viestein olen ollut yhteydessä varsinkin uusiin puolisoihin aktiivisemmin.

Yhteisiä kokemuksia

Olen elänyt Anukatriinan kanssa nyt viisi vuotta. Ei ole ollut

”Yleisesti ottaen tunnun olevan meistä se rohkeam- pi ja minusta voi- simme tehdä kodin ulkopuolella yhdes- sä enemmänkin”

hullumpaa. Naisten koti-illoista mainittakoon Anukatriinan syntymäpäivät, eräs jouluaatto kun huomasimme yllättäen olevamme kahden ja kutsuimme Anukatriinan kylään, sekä pitkissä iltapuissa vietetty itsenäisyyspäivän juhlailla kuplajuomineen. Yleisesti ottaen tunnun olevan meistä se rohkeampi ja minusta voisimme tehdä kodin ulkopuolella yhdessä enemmänkin. Olemme kylläkin käyneet jonkin verran yhdessä kaupungilla, vaikka tämä on Anukatriinan mielestä edelleen hieman arveluttavaa. Yksin liikkeessään häntä ei tunnista naismoodissa, niin erinäköinen hän on naisena, mutta minun kauttani tutut kyllä tietysti yhdistäisivät hänet minuun.

Koti- ja ulkomaanmatkoillamme olemme viettäneet ”naistenpäiviä” shoppaillen sekä teatteri- (Turku,

”...näkemykseni ja kokemukseni mukaan sellaisen puolison, joka on sinut oman nai- seutensa kans- sa, on helpompi suhtautua mie- hensäkin naisel- liseen puoleen”

Lappeenranta) ja oopperailtoja (Wien, Barcelona). Kuurin kynällä vietimme iltapäivän uimarannalla. Ulkomailla olemme niin ikään usein tavanneet paikallisia transvestiitteja. Yhteyden olemme saaneet internetin välityksellä. Nämä tapaamiset ovat osoittaneet, että transvestiittien asema ja heidän kokemuksensa ovat eri Euroopan maissa hyvin samankaltaisia. Myös puolisoitten suhtautumistavat ovat samanlaisia ja vain harva uskaltanut transvestiittimiehensä kanssa ulkomaailmaan.

Ja vielä

Yhteenvetona voin sanoa, että näkemykseni ja kokemukseni mukaan sellaisen puolison, joka on sinut oman naiseutensa kanssa, on helpompi suhtautua miehenensäkin naiselliseen puoleen. Nämä puoliset eivät tunne miehensä naisidentiteetin uhkaavan omaa naisellisuuttaan, eivätkä he lähe kilpailemaan siitä, kumpi on naisellisempi. Joillakin kyllä on herännyt halu kehittää miehensä naisellisen puolen rinnalla omaa tyyliään - oli se sitten enemmän tai vähemmän naisellinen. Itse olen uskaltanut palata vanhaan tyttömäiseen tyyliini, jonka ajattelin jo olevan epäsovelia näin vanhalle naiselle. Tosin aikuinen tyttäreni on aina huomauttanut, ettei minun tarvitse kertoa muille, kuinka vanha olen. Käytän rahaa runsaammin omaan vaatetukseeni, mutta se johtuu kyllä enemmän taloudellisen tilanteeni kohentumisesta (ja vähentyneistä taloudellisista velvoitteista aikuistunutta jälkikasvua kohtaan) kuin mieheni transvestisuudesta.

Transvestiitin vaimo

Pienen pienessä intiaanikylässä, kauan aikaa sitten, kaukana Amerikassa, eli viisi kesää vanha lapsi; Kuunsilta. Hän oli saanut nimensä äitinsä unen mukaan. Juuri ennen Kuunsillan syntymää, oli hänen äitinsä nähnyt ihanan unen. Unessa hän näki lapsensa kuvan veden pinnalle heijastuvasta kuusta. Niinpä äidin oli helppo ehdottaa tätä nimeä, kun Kuunsillan isä kysyi, mikä nimi lapselle annettaisiin.

Kun Kuunsilta oli syntynyt, esiteltiin hänet koko heimolle ja syntymän kunniaksi pidettiin suuret juhlat. Kukaan ei kysynyt oliko lapsi tyttö vai poika, koska jokainen tiesi, että tämän asian tietäisi vain Kuunsilta itse. Eikä hän tietäisi sitä ihan vielä, vasta kun kuusi kesää olisi kulunut. Kuten muitakin lapsia, kutsuttiin häntä joko Kuunsillaksi tai sitten sanalla lapsi, chale.

Myös Kuunsilta oppi kasvaessaan, että hän itse tulisi ensimmäisenä tietämään oliko hän tyttö tai poika tai kenties ihamana eli sellainen henkilö, joka oli vähän tyttö ja vähän poika yhtä aikaa. Sanan ihamana hän kuuli ensi kertaa isoäidiltään Nukkuvalta Kotkalta, kun he eräänä syysiltana juttelivat en-

nen nukkumaan menoa. Kuunsilta oli huolestuneena kysynyt isoäidiltään, että mitäs jos hän ei tietäisikään, onko hän tyttö vai poika. Isoäiti oli kertonut, että silloin hän voisi olla ihamana. Ja se vasta olisi-kin hienoa, sillä silloin hän saisi erityisiä tehtäviä heimonsa parissa.

Kuunsilta ei sitten sen enempää miettinyt, mikä hänestä tulisi. Joka tapauksessa kuuden kesän jälkeen pidettäisiin juhlat, ja juhlista hän piti! Hän tosin muisti kuulleen, että unessa, jonka äiti näki ennen lapsen syntymää, oli Kuunsillan sukupuoli tullut ilmi. Mutta se oli salaisuus, jota äiti ei saisi kertoa ennen kuin Kuunsilta olisi itse kertonut kaikille oliko hän tyttö, poika vai ihamana.

”Mutta se oli salaisuus, jota äiti ei saisi kertoa ennen kuin Kuunsilta olisi itse kertonut kaikille oliko hän tyttö, poika vai ihamana”

Kuunsilta eli elämänsä kuten kaikki lapset. Hän auttoi mielellään äitiään monissa askareissa. Ruoan valmistus, kankaiden koris-

telu, sulkakoristeiden valmistelu ja korien punonta olivat mukavia askareita, mutta kaikista eniten hän piti hiuksien palmikoimisesta. Kuunsilta palmikoi hiuksia niin taitavasti, että kaikki hänen ystävänsä halusivat vain hänen palmikoivan heidän pitkät tummat hiuksensa. Kuunsilta viihtyi eniten kodissaan ja omassa pihapiirissään. Kerran hän kokeili metsästysreissua isänsä ja veljensä kanssa, mutta se ei ollut hänen mieleensä. Totta puhuen Kuunsilta oli pelännytkin hiukan, kun hän joutui yöpymään metsässä juuri pahan syysmyrskyn aikaan. Kotiin saavuttuaan kertoi hän perheelleen, että hän jäisi vastedes mieluiten kotiin valmistamaan ruokaa kotiin palaavia metsästäjiä varten.

Kun kuudes kesä koitti, alettiin valmistella juhlaa Kuunsillalle. Kun ensimmäisen lehdet putosivat puusta, kokoontui koko heimo hänen kotinsa luokse. Kaikki olivat valmiita kuulemaan, oliko Kuunsilta tyttö, poika vai ihamana. Aluksi häntä jännitti kertoa kaikille sen, minkä hänen sisimpänsä tiesi, mutta äidin hellä katse auttoi häntä löytämään kaikki sopivat sanat: ”Minä, Kuunsilta, olen tyttö.” Näin Kuunsillan sukupuolen tiesivät kaikki muutkin. Tätä juhlettiin herkutellen ja tanssien niin pitkälle iltaan, että Kuunsilta meinasi nukahtaa nuotion ääreen. Hänen äitinsä nosti tytön syliinsä ja vei omaan teltaan nukkumaan. Siellä Kuunsilta aukaisi vielä silmänsä ja sanoi äidilleen: ”Kerro minulle unesta, jonka näit ennen syntymääni!” Äiti antoi hellän suudelman Kuunsillalle ja sanoi: ”Näin unessa tyttäreni.” Kuunsilta sulki silmänsä ja siirtyi unen maille, onnellisempana kuin koskaan.

MITEN PUHUA SUKUPUOLEN MONINAISUUDESTA LASTEN KANSSA

Teksti: Maarit Huuska

Monet miettivät, pitäisikö lapsille puhua isän, isoisan, veljen tai enon transvestisuudesta vai tulisiko kuitenkin odottaa, että lapsi kasvaa nuoreksi tai aikuiseksi tai että lapsi itse kysyy. Puhuko vaiko vaieta? Toisia huolettaa, mitä seuraa, jos transvestisuudesta puhutaan. Toisilla taas on toive keskustella lapsen kanssa perheenjäsenen sukupuolen moninaisuudesta, mutta he miettivät, miten.

Meistä monilla on kynnystä puhua lapsille transvestisuudesta ja sukupuolen moninaisuudesta, koska ne ovat olleet kulttuurisia tabuja sata vuotta tai enemmänkin. Tabuista on joskus vaikea puhua – on kuin olisi jokin sisäinen jarru estämässä, juuri kun sanat ovat löytymässä. Tabut ovat voineet vahingoittaa yksilöitä, perheitä ja sukuja, mutta ne ovat voineet myös antaa turvaa ja suojaa (esimerkiksi yksityisyyttä, intiimiyttä, tilaa olla omanlaisensa). Suomalaisesta perinteestä löytyy, paitsi hiljaisuutta ja vaikenemista, myös malleja avoimuuteen ja lasten kanssa puhumiseen, esimerkiksi kansansatuja, joissa prinsessa muuttuu prinssiksi tai tyttö syntyy ilman ”vittua” ja metsän karhu, susi ja kettu auttavat tyttöä. Vanhojen tai uusien satujen ja tarinoiden lukeminen lapselle voi tänä päivänäkin olla yksi tapa kasvattaa lasta ymmärtämään sukupuolen moninaisuutta tai ottaa puheeksi perheenjäsenen transihmisyyttä. Tässä numerossa toisaalla on esimerkkejä tarinoista lapsille.

Puhua vaiko vaieta?

Jos odotamme, että lapsi itse kysyy, sitä ei ehkä koskaan tapahdu. Ei välttämättä siksi, etteikö lasta kiinnostaisi. Lapset kuitenkin vaistoavat helposti,

mikä meidän perheessä tai suvussa on asia, josta tulee vaieta. Vaietut asiat ovat perheissä ja suvuissa olemassa ja perheenjäsenillä voi olla niihin liittyviä mielikuvia. Joskus perheen salaisuudet estävät ihmisiä olemasta niin läheisiä toisilleen kuin he muuten olisivat – hienotunteisuus vaikkapa estää puhumasta suoraan oman elämän merkittävistä asioista tai tunteista.

”Vanhojen tai uusien satujen ja tarinoiden lukeminen lapselle voi tänä päivänäkin olla yksi tapa kasvattaa lasta ymmärtämään sukupuolen moninaisuutta”

Jos en kerro lapsille, otan riskin, että he tietävät jotain tai kuulevat jostain tai täyttävät omilla mielikuvillaan sen, mistä vaietaan. Lapsi voi myös vaistota salaisuuden olemassaolon ja kuvitella, mikä on niin kauheaa, ettei siitä voi hänelle puhua. Jotkut mielikuvat voivat pelottaa erityisesti herkkää lasta. Trans on asia, josta kulttuurissamme on liikkeellä myös pelottavia mielikuvia, esimerkiksi kauhu-elokuvien transsarjamurhaajat. Avoimuus suojelee lasta lapsen omalta mielikuvitukselta. Lapsen kyky kuvitella kun voi yhdistyä ympäristöstä omaksuttuihin kulttuurisiin ennakkoluuloihin odottamattomalla tavalla.

Monesti vanhemmat tahtoisivat olla avoimia perheessä, mutta he eivät toivo lapsen kertovan asiaa edelleen kavereille, naapureille, tarhassa tai vaikka sukujuhlissa. Vanhempia voi mietittyä, millaisia reaktioita

asia herättäisi lähipiirissä ja joutuisiko lapsi ottamaan kielteisiä reaktioita vastaan. Tämä riski on joskus niin suuri, että vanhemmat siksikin haluavat odottaa asian jakamisessa.

Entä jos trans merkitsee sinulle itsellesi jotain pelottavaa tai hyvin keskeneräistä, kertoako silloin vai ei? Ehkä ei, jos ei vielä voi tai tahdo. Ehkä kyllä, jos pystyy jakamaan tunteita ja tietoa niin, että lapsella säilyy luottamus siihen, että aikuiset pärjäävät, eikä lapsen tarvitse tukea heitä.

Varmasti on tilanteita, joissa lapsille puhuminen ei ole mielekästä tai on odotettava, että siihen on parempi valmius. Esimerkiksi jos trans koetaan hyvin yksityiseksi tai eroottiseksi asiaksi (mukana paljon fetisismiiä) tai se on osa vanhempien jakamaa keskinäistä intiimiyttä ja läheisyyttä, suloinen salaisuus, joka kuuluu vain heille, ei ehkä tunnu mielekkäältä puhua lapsille.

Tutkimustietoa

Jos tutkimustietoon on luotamista, lapsille on haittaa siitä, mikäli vanhemmilla on pitkään jatkuva kodin ilmapiiriin vaikuttava ratkaisematon konflikti toisen vanhemman transihmisyyden takia. Näissä tilanteissa, joita luonnollisesti voi tulla, vanhempien kannattaa yrittää löytää ratkaisu tai hakea itselleen ammattiapua, ettei konflikti vaikuta liikaa lapsiin. Toisena lasta vahingoittava asiana pidetään eroon joutumista toisesta vanhemmasta. Työssämme Transtutkimustieteen keskuksessa kuulemme transvanhempien joskus suunnittelevan katoamista lapsensa elämästä kokonaan lapsen suojelemiseksi. Vanhemman menetyksestä olisi todennäköisesti lapselle eniten haittaa. Tietysti lapset voivat selvittää vaikeista asioista; kaikki ei ole menetetty, jos perhees-

sä on ollut vaikeuksia. Erään tutkimuksen perusteella voisi neuvoa, että kannattaa neuvotella toisen vanhemman kanssa yhteinen linja ja kertoa lapsille, kun nämä ovat pieniä (tai aikuisia). Pienelle lapselle asia on helpoin käsitellä, teini-ikäiselle vaikein. Tutkimukset yleistävät, perheen elämä on aina ainutkertaista. Kannattaa siis kuunnella omaa intuitiota ja elää omien arvojensa mukaan. Voi olla hyödyllistäkin pysähtyä pohtimaan, mitä kaikkia arvoja oikeastaan haluaisi välittää lapsilleen.

Vaikuttaako kertominen lapsen sukupuoli-identiteettiin?

Jotkut pohtivat, voiko lapsen omaan sukupuoli-identiteetin (tai seksuaalisen suuntautumisen) kehittymiseen vaikuttaa tieto esimerkiksi isän transvestisuudesta. Uskon jokaiseen lapseen vaikuttavan jollain lailla omien vanhempien maskuliinisuuden ja feminiinisuuden – sekä avoimen että piilotetun. Jos joku haluaisi yrittää taata, että tytär alkaisi kokea itsensä tytöksi ja poika pojaksi, en usko vanhemman voivan tehdä muuta tätä edistääkseen, kuin mitä yleensä tehdään eli mieltää ja nimetä oma lapsi tytöksi tai pojaksi. Vanhemman salattu kokemus vaikuttaa ainakin yhtä paljon lapsen mielikuviin sukupuolestaan kuin avoimesti kerrottu. Salattu kokemus voi vaikuttaa jopa enemmän, koska suvuissa ja perheissä jaetaan asioita myös tiedostamattomalla tasolla ja osallistutaan läheisten taakkojen kantamiseen.

Nykykäsityksen mukaan lapsen kokemus omasta sukupuolestaan nousee lapsen perimän, persoonallisuuden ja koko kasvuympäristön välisestä vuorovaikutuksesta, jota vanhemmat eivät pysty hallitsemaan. Biologisilla tekijöillä (sukupuolen variaatio on yhteydessä mm. geeneihin ja sikiövaiheen hormoniympäristöön) on aiempaa luultua suurempi merkitys sukupuoli-identiteetin omaksumiselle ja persoonallisuuden feminiinisuuden ja maskuliinisuuden määrälle. Kulttuurissamme pide-

tään usein vanhempien tehtävänä kasvattaa lapsi samastumaan tytöksi tai pojaksi, mikä on julmaa vanhempia ja lasta kohtaan tilanteissa, joissa lapselle luonteinen kasvusuunta on jokin muu. Pidän enemmän Kuunsiltasadun intiaanikulttuurin tavasta, jossa lapsi itse kertoo 6-vuotiaana sukupuolensa heimolleen (tyttö, poika tai ihanama) ja lapsen ilmoitus otetaan vakavasti ja pidetään sukupuolen löytämisen ja vahvistamisen juhlat.

Joillakin lapsilla on omakoh-
taisia sukupuolirajan ylittäviä
kokemuksia. Heille tieto, että
joillakin toisilla lapsilla sekä
aikuisillakin on samantyyppisiä

”Nykykäsityksen mukaan lapsen kokemus omasta sukupuolestaan nousee lapsen perimän, persoonallisuuden ja koko kasvuympäristön välisestä vuorovaikutuksesta, jota vanhemmat eivät pysty hallitsemaan”

kokemuksia, voi olla suuri helpotus.

Lapsen sukupuoli-identiteetti on tärkeä, mutta vain yksi hänen identiteettinsä. Lapselle voi olla tärkeää myös perheidentiteetti ja perheeseen kuulumisen kokemus. Lapselle voi olla raskastuttavaa kuulla oman perheen ja suvun ihmisten rehellisiä elämäntarinoita, ikätasoon sopivalla tavalla. Lapselle voi jakaa myös äidin tarinaa, miten hän sai kuulla isän transvestisuudesta ja mitä asia äidille nyt merkitsee lapsia kuormittamatta: ”äiti on lapsesta asti ihastunut vain poikiin, ei koskaan tyttöihin ja äidille on tärkeää että isä on mies, että äiti voi olla rakastunut isään. Siksi äitiä ensin pelotti, että jos isästä tulee kokonaan nainen. Mutta onneksi isä pystyy olemaan myös mies”.

Voidaan jutella myös muiden

ihmisten reaktioista. ”Vaari ensin ihmetteli ja vähän ärsyyntyikin, että miten mies voi pitää mekkoja, eikö ne ole tyttöjen juttuja... mummoa ensin nolotti, että jos naapurit näkee ja pitää koko perhettä outona, minusta me ollaan kuitenkin aika tavallisenkin perhe”

Jos vanhemmat päättävät olla puhumatta pienille lapsille omista transkokemuksistaan, on silti hyödyllistä antaa kasvatus- ta sukupuolen moninaisuudesta. Tämä suojaa lasta tilanteissa, joissa lapsi itse saa salaisuuden selville. Lapsi ei myöskään sisäistä ympäristöstään aivan vieraiden ihmisten mahdollisia ennakkoluuloisia käsityksiä sukupuolen moninaisuudesta. Kun lapsi saa jo pienenä tiedon sukupuolen moninaisuuden olemassaolosta maailmaan kuuluvana asiana, hänelle on ehkä vähemmän dramaattinen asia nuorena tai aikuisena kuulla oman perheenjäsenen tilanteesta ja hänellä on enemmän välineitä asian käsittelyyn.

Jos puhua, niin miten?

Sinä itse tiedät, millainen persoona juuri tämä lapsi on ja miten teillä on tapana jutella. Lapselle voisi olla hyvä antaa vastauksia juuri niihin asioihin, joita lapsi itse miettii. Kaikilla lapsilla ei riitä kärsivällisyys kuunnella pitkiä sepustuksia ja vaikeat sanat voivat estää ymmärtämästä.

Lapsille voi lukea satuja tai kertoa tarinoita, joissa on ihmisten moninaisuutta. Voi ottaa puheenaiheeksi ihmisten erot. On pitkiä ja lyhyitä, eri silmien värit, eri ihonväri, on lapsia ja aikuisia. On tyttöjä ja poikia, on tyttöpoikia ja poikatyttöjä. Mitä se tarkoittaa? Lattiaan voi tehdä tyttö-poika janan. Toisessa päässä ovat he, jotka tuntevat olevansa tosi poikamaisia ja toisessa päässä he, jotka tuntevat olevansa tosi tyttömäisiä. Mihin kohtaan perheenjäsenet menevät (tai yhtenä päivänä isä on tässä kohdassa ja toisena päivänä tässä kohdassa) tai lapsen kaverit. Janan ulkopuolellekin saa mennä, jos ei tunne itseään tytöksi eikä pojaksi.

Pienille lapsille voi olla helppointa tehdä sukupuolen moninaisuutta tutuksi leikkien kautta. Leikkeihin pienten lasten kanssa voi tuoda transulottuvuuden aina silloin tällöin ("tämä prinsessa on nyt kyllästynyt aina olemaan pitkässä mekossa ja hienona, tämä prinsessa haluaa nyt välillä vaihtaa asua ja olla supersankari" / "tämä on kyllä poika, mutta saako tämäkin laittaa tänään mekon, kun sen tekisi kovasti mieli" / "tämä näyttää pojalta, mutta sisällä tästä tuntuu ihan tytöltä, tämä on vähän surullinen, kun tämä haluaisi olla niin kovasti tytön näköinenkin, mitenköhän me voisimme tätä nukkea sitten auttaa?"). Tällä tavoin lapsi oppii myös leikkien kautta, että sukupuolen moninaisuutta on olemassa.

Käytännön näkökulmat ja konkreettiset asiat voivat kiinnostaa lasta. Mikä perheen elämässä muuttuu vai muuttuuko mikään? Onko isä, vaari tai eno erilaisessa asussa kuin ennen ja missä tilanteissa? Miten muodonmuutos tapahtuu ihan käytännössä? Lyhyet tarinat transperheenjäsenen elämästä lapsena voivat kiinnostaa lasta. Miksi isällä on tyttönimi ja mikä on nimen tarina? Pelisääntökeskustelukin on paikallaan: sovitaan, missä tilanteissa on sopivaa käyttää isästä tyttönimeä ja että ei sitä ole koskaan pakko käyttää, jos ei tahdo. Pitääkö lapsen ilmoittaa etukäteen, jos hän tuo kavereita kotiin, jotta isä voi ottaa sen pukeutumisensa huomioon? Vai tietävätkö kaverit asiasta, eikä tarvitse? Vai onko isällä määritelty oma aika tai oma tila, jossa pukeutua, ja jota toisten perheessä on kunnioitettava? Käydäänkö yhdessä vaateostoksilla vai ei?

Lapsen mukaan ottaminen

Kaikki kertominen ei ole puhumista. Silloin kun transvestisuuden merkitys isälle/vaarille on feminiiniseen olotilaan pääsy ja rentoutuminen ja silloin, jos pukeutumisen hetki ei vaadi täyttä keskittymistä sisäiseen maailmaan ja omiin mielikuviin, lapsen voi ottaa tapahtumaan mukaan. Lapsi näkisi varmaan

mielellään muodonmuutoksen vaiheineen. Koska monilla transvestiiteilla on naisolomuodossa läsnä oleva, rentoutunut ja vastaanottavainen olo sekä kosketus omiin tunteisiin, lapselle voi olla antoisaa olla vuorovaikutuksesta feminiinisessä moodissa olevan isän kanssa. Lapselle voi olla myös arvokasta oppia, että ihmiset ovat erilaisissa rooleissa ja heissä on monenlaisia puolia ja silti he ovat jatkuvia ja sama ihminen. Tämä voi näyttää lapselle mallia ja antaa tilaa kokeilla ja tehdä näkyväksi itsessään olevia erilaisia puolia.

Jos muodonmuutos on liian yksityinen tai eroottinen kokemus, lasta ei voi ottaa mukaan, mutta lapselle voisi näyttää, miten vaikka meikataan tai mitä hametta seuraavaksi aikoo pitää. Voidaan pitää perheen juhlat, jossa kaikki pukeutuvat eri sukupuolen hahmoon (tai jos joku haluaa niin muuhun fantasiahahmoon). Isommille lapsille voi jakaa syvempiä tunnemerkitäyksiä ja kertoa tarinoita: muistella vaikka millaista itsellä oli, kun oli samanikäinen kuin lapsi nyt.

"Kannattaa pohtia lasten kanssa ennakkoluuloja. Mitä ne ovat ja millaisia ja miksiköhän ihmisillä niitä on ja onko itselläkin jokin ennakkoluulo, joka voisi harmittaa sitä toista?"

Ennakkoluulot

Isommat lapset ymmärtävät myös erilaisuuden merkitystä ja siihen liittyviä paineita. Silloin voi antaa kasvatusta myös siitä, että jokainen ihminen on ainutlaatuinen ja ihan erilainen kuin kukaan muu ja toisaalta kaikki ihmiset ovat aika samanlaisiakin. Kannattaa pohtia lasten kanssa ennakkoluuloja. Mitä ne ovat ja millaisia ja miksiköhän

ihmisillä niitä on ja onko itselläkin jokin ennakkoluulo, joka voisi harmittaa sitä toista? Ja mitä voi sanoa, jos joutuu ennakkoluulon kohteeksi. Kun perheessä on transjäsen, on turvallisempaa lapselle, jos hän tietää että aikuiset voivat auttaa lasta miettimään, miten lapsi voi toimia, jos lasta kiusataan tai lapselle läheistä ihmistä pilkataan. Lapsilta voi myös edellyttää, että he eivät osallistu toisten lasten tai aikuisten kiusaamiseen, tehdä selväksi, ettei sellainen ole hyväksyttävää. Voi siitäkin puhua, että kun ihmistä harmittaa, hänestä voisi olla kivakin kiusata jotain toista, mutta että ei kuitenkaan saa. Ja mikä on kiusaamista ja mikä ei? Sitäkin voi pohtia lapsen kanssa.

Jos lasta harmittaa, nolottaa tai lapsella on muita kielteisiä tunteita isän/vaarin transvestisuuteen liittyen, ne kannattaa ottaa vastaa empaattisesti: "no varmasti tämä sinua harmittaa!". Lasta voi helpottaa mahdollisuus ilmaista tunteitaan turvallisessa ilmapiirissä. Lapselle voi antaa aikaa sopeutua, jos hän sitä tarvitsee ja ottaa asia aika ajoin uudelleen puheeksi ja kysellä, mitä lapsi siitä nyt tällä hetkellä ajattelee. Nuorta voi myös kannustaa juttelemaan perheen ulkopuolisille turvallisille aikuisille tuntemuksistaan, kuten koulukuraattorille tai kummitädille. Vanhempien ei kannata antaa perheen nuorison määrätä pelisääntöjä liittyen transvestisuuteen ja sen ilmaisuun, mutta nuorten toiveita kannattaa huomioida.

Meillä saattaa olla ennakkoluulo, ettei lapsi ymmärrä sukupuolen moninaisuutta. Voi käydä niinkin, että jos juttelemme lapsen kanssa sukupuolen moninaisuudesta, opimme itse uutta. Pienetkin lapset ovat havaintokykyisiä ja luovia ajattelijaita ja joskus tietävät asioita, joihin muut eivät ole kiinnittäneet huomiota.

PERHEHAASTATTELU

Teksti: Aukikirjoitettu nauhoitetusta keskustelusta

Tapahtui eräässä päälle päin tavallisessa ja onnellisessakin lapsiperheessä siten, että perheen isä päästi vuosia salassa pitämänsä tuntemuksensa julki ja alkoi naiseksi pukeutumalla toteuttaa tarvettaan ilmentää naista itsessään. Toiminnan ihmisenä perheen isä, padon purkaututtua, naistunteuksen pursuttua rinnasta ulos, ei aristellut eikä aikaillut ja niin ismän ulkoisen habituksen muutokset aiheutti perheen hajoamisen. Surullinen kertomus siis, mutta ei täysin. Vaikka perheen äiti ei voinut hyväksyä miehensä toteuttamaa naismaisuuutta, niin lapset, nuo viattomat ja ennakkoluuloista vapaat, suhtautuivat iskään iskänä iskän hameista ja korkokengistä huolimatta. No, tietysin varauksin, kaikille lapsille iskän uusi lookki ei ollut yhtä helppoa sulattaa kuin toisille. Lapset elävät vuoroin äidin, vuoroin iskän kotona. Tämä juttu on tehty iskän ja teini-ikäisen pojan nauhoitettujen keskustelujen pohjalta, mukana on ollut lastenpsykiatrian erikoislääkäri Kari Valtanen. Naisten vaatteisiin pukeutunutta iskää, Markkua, kutsutaan tässä jutussa Mirjaksi ja Mirjana hän keskusteluun osallistui. Poikaa kutsutaan Pojaksi ja Valtasen Karia Kariksi. Keskustelu, tiivistettynä ja toimituksen muokkaamana, kulki kutakuinkin seuraavasti.

Keskustelun alussa Kari kyseli pojan yleisiä fiiliksiä.

Poika: Ei minulla varsinaisesti mikään mieltä paina. Olen mielesäni tällainen hiljainen hyväksyjä, että saan kaikki oman pääni sisällä hoidettua. Sitten vaan kysyin isältä, että lähtiskö se mun kanssa leffaan Mirjana.

Mirja: Siitä tulee kohta kaksi vuotta. Lapset oli kuullu tämän

asian edellisenä syksynä kun lasten äiti muutti toiseen osoitteeseen. Ensinnä kierreltiin ja kaarreltiin tätä asiaa kun lasten äiti oli sitä mieltä, ettei lapsille kerrota tätä asiaa, totuutta ja mä olin alusta asti sitä mieltä, että totta kai se pitää lapsillekin kertoa. Ei mulla ollu aavistustakaan, että miten se pitää kertoa mutta jotenkin oli sellainen tunne, että ei tällaista pidetä salassa. Ja jos tästä tehdään perheen sisäinen salaisuus, niin se on sellainen salaisuuden taakka, jonka mä nostan lasteni harteille enkä mä halua antaa sitä lasteni kannettavaksi.

Kari: Hankalaa tietenkin työstää jos sitä ei voi ääneen sanoa.

Iskä auttaa vaihtamaan leluun patterit. Niinhän ne isät tekee!

Mirja: Se homma eteni siten, että lasten äiti kerkes muuttaa jo toiseen osoitteeseenkin. Se meni lopulta niin, että lasten äiti oli se, joka ensimmäisenä kertoi sen kaikille lapsille.

Kari (kysyy pojalta): Muistatko sä sen tilanteen, oliko sulla mitään ennakkoaavistusta että isässäsi on myös Mirja sisällään.

Poika: Ei varsinaisesti, että hyvin se sen piilotti.

Mirja: Jotenkin se liittyy sii-

hen, että mulla on aina ollut jotenkin helpompaa olla lasteni kanssa kuin esimerkiksi vaimoni kanssa, jolle mun piti olla niinku mies, tai tarvitsiko mun olla mies mutta ainakin paljon vähempi nainen kuin mitä mä olen. Mä jouduin pidättelemään niitä feminiinisiä piirteitä. Mutta tää varmaan selittää sen, ettei lapset hahmota mussa mitään erikoista muuta kuin että mä olen nyt eri näköinen.

Poika: Se on kyllä hauskaa, että kun isälle soittaa niin iskästä kylä kuulee, että onko se nyt Markkuna vai Mirjana. Mirjana isä on paljon pirteämmän oloinen, aina kun iskä on Mirjana liikenteessä niin iskä on jotenkin eloisampi ja äänestä tulee heleämpi. Se semmoinen söpöstelyäni on vaan erilaista.

Kari: Kyllä kai siinä kun Mirja tulee päälle niin kai siinä olemuksessa muikin muuttuu kuin pelkkä pukeutuminen.

Mirja: Kyllä mä sen itsekin huomaa, että mä olen eloisampi (Mirjana) ja mä olen ajatellut, että se johtuu siitä, että mä mieslookissa tiedostamattomasti varon kaikkea naisellisuuden ilmentämistä. Mä olen vuosia kantanut naiseutta sisälläni mutta jos mä en näytä naiselta niin Mirja ei vaan uskalla tulla (esille).

Kari: Meillä on niin jäykät nämä sukupuoliroolijaot, että kyllä musta tuntuu, että ylipäänsä meistä harva on täysin mies ja harva vaan täysin nainen.

Mirja: Ei kai kukaan oo mutta ne rooliodotukset on niin kauheen vahvat.

Kari: Kyllä mä luulen, että miehet joutuu enemmän pinnistämään siinä miehen roolissa kuin naiset naisen roolissa.

Poika: Ei enää nykyisin. Itse asiassa se menee nykyisin vähän

toisin päin.

Kari: No tätä me ollaan Mirjan kanssa pohdittukin, että onko maailma muuttunut, että onko se nuorilla enää niin jäykkää ja tiukkaa ne sukupuoliroolit.

Poika: No siis ennen mä olin kauhean tarkka siitä, että kaikki tietää, että mulla saattaa isä olla hame päällä tai muuta vastaavaa mutt sitt se vaan alkoi vähemmän kun aina kun mä kerroin kavereille niin kaikki oli vaan että oi ku siistii, enkä mä keltään saanut mitään negatiivista. Kyllä mä vieläkin olen silleen, että kun tuon jonkun kaverin kotiin niin kysyn eteisesä, että ”niin mutta tiesithän sä” (naurunremakkaa).

Kari: Vau!

Mirja kertoo liikkuvansa yhä useammin naisena kaupungilla lastensa kanssa.

Mirja: Mä luulen, että sellaiset, joille tämä on ongelma, pitävät suunsa kiinni ja sitten on paljon sellaisia, jotka ovat neutraaleja ja sellaiset, joiden mielestä tää on siistiä, tulevat kehumään.

Poika (isälleen): Oothan sä sanonut mulle, että sua on koitettu lannistaakin mutta se ei oo sinua pidätellyt.

Mirja: Onhan mua yritetty lannistaa, mutta kun mun on helpompi ilmentää tätä feminiinistä puolta ja jos se jotakuta ahdistaa niin hakekoon hyvä ihminen apua.

Eteinen on täynnä isän ja lasten kenkiä. Tuiki tavallinen näky yh-lapsiperheissä.

Kari (kysyy Pojalta): Ootko sä muuten ajatellut, että ootko sä semmoinen suvaitsevainen tai avoin uusille asioille?

Poika: Kyllä aika pitkälti (toimituskin hämmästee teini-ikäisen kypsytyttä), pitää ottaa kontaktia ihmisiin. Mulla on paljon niinku hippikavereita, meillä on omanlainen porukka. Mä olen vähän kaikkien kaaveri.

Karia kiinnostaa se, että miten Poika koki isänsä ulostulon, etenkin kun Poika oli kuullut isän Mirja-persoonasta äidiltään.

Poika: Sitä vaan jotenkin koko ajan raksutti, sitten se vaan jotenkin pullahti valmiiks niinku pullataikina yleiskoneessa.

Kari: Ihan omassa mielessäsikö mietit vai etsitkö jostain netistä tai kavereilta tai jostain tietoa?

Poika: En, mä ihan vaan itse kelasin.

Mirja: Kyllä mä siinä talven aikana, kun lapset tiesi, että mistä on kyse, niin muutaman kerran kysyin, että onko kaikki hyvin. Ja kun poika sitten aina sanoi, että kyllä tää on homma hanskassa niin mää sitte uskoin. Ja niin se sitten parin kuukauden jälkeen oli yht’äkkiä siinä, että okei, tällä mennään. Siitä lähtien se on ollut pojalle oikeastaan aika helppoa.

Poika: Ei se mulle tuota tuskaa.

Poika (välttelee omien tunteittensa erittelyä pidemmälle): Kyllä sen huomaa, jos isä on vaikka saanu, anteeksi hankkinu, uudet hiukset tai uusia vaatteita ja jos sitä kehuu, niin sille tulee sellainen naisellinen reaktio (kikatusta).

Kari: Kun ei se ole kaikille yhtä helppoa, tai toivottavasti maailma on muuttunut, nythän netistä ja telkkarista ja joka paikasta tulee paljon laajemmin erilaisuutta, mutta kun mä ajattelen, että se kun ihminen tulee ulos homouden tai transkokemuksen tai muun erilaisuuden kanssa, että se voi olla kauhean vaikeaa hyväksyä ja se voi kestää aika pitkään ja voi kestää myös perheelle pitkään, niin mä olen utelias, että mikä sua auttoi, että se pullataikina niin nopeasti vaivaantui.

Poika: Mä olen tässä asiassa varmaan aika helppo tai hyvä lapsi, mä olen omalla tavallani, ei voi sanoa, että välinpitämätön mutta mä en välitä, että mitä muut ihmiset miettii minusta tai mun lähipiiristä enkä välitä muistakaan tai jaksa miettiä. Totta kai kaikilla ihmisillä on ennakkoluuloja.

Kari: Onko sun sisaruksille ollut yhtä helppoa?

Poika: Mulle se on ollut kaikkein helpointa.

Kari: Millaista vääntöä muilla sisaruksilla on ollut.

Poika: Vanhemmalle siskolle se oli vähän sellaista väkisinpakottamista, että se vaan yritti sellaseen suvaitsevaisuuteen, nuoremmalla siskolla se suhtau-

tuminen oli sellaista lapsenmielisyttä, että siksi sille oli varmaan helppoa päästä yli.

Mirja: Nuoremmalle tytölle se oli varmaan helpompaa, johtuu varmaan siitä, että hän ei ole vielä kerennyt kasvamaan tähän sukupuolijaotteluun, hän oli se, joka ensimmäisen kerran kävi Mirjan (siis isän) kanssa kaupassa ja sitten naapurin tyttökin tuli vähän ajan päästä.

Mirja: Keskimmaiselle pojalle se oli vaikeinta, hän on muutenkin arin.

Poika: Mä olen aika sosiaalinen, kun ilmoitin että vanhemmat eros ja kerroin syyn niin mulla moni kaveri oli sitä mieltä, että tää on tosi siisti juttu.

Kari (kysyy pojalta): Mitä sanoja sä käytät kun sä kerrot kavereille, että isä pukeutuu vai se on transihminen vai...

Poika: Mä olen ensiks sanonut, että isä on transvestiitti, koska siinä se on ja jos kaverit on ihan häh, niin mä olen korjannut sen puhekielelle että transu, mä en jaksa välittää koska sehän ei oo se sana vaan se, että miten sen sanoo. Nykyään mä sanon transu, että se tykkää pukeutua naiseksi.

Kari: Niin, eihän ne sanat vaan, että miten niitä käytetään. Aika-naan homo ja hintti on ollut haukumasanoina mutta kun homot itse käyttää niitä, niin ne laimenee, tavallaan häviää se negatiivinen puoli.

Mirja: Kun puhuu transihmisyydestä, niin se on jo sellainen kattotermi, se kattaa niin paljon, että kun sanoo transu ja jos se jotakuta hämmästyttää, niin voi selittää että kun tykkää pukeutua naiseksi niin pukeutumallahan sitä sukupuolta ilmennetään eniten, tietysti muullakin käytöksellä. Saa esille sen, että tämä ei ole mitään vaateleikkiä vaan että minä pukeudun naiseksi tullakseni kohdelluksi naisena ja se on tärkeä syy, että mä

teen sitä tuolla ihmisten joukossa. Mä en saa sitä kokemusta (tulla kohdelluksi naisena) jos mä pukeudun vaan täällä kotona. Jos mä meen tohon lähikauppaan ja joku mies avaa mulle oven, niin silloin mä saan sen kokemuksen, että mua kohdellaan naisena.

Kari: Mulle tulee mieleen se ajatus, ettei se identiteetti ole vaan täällä päässä eikä ruumiissa vaan vuorovaikutuksessa, että miten mä näen itseni ja miten muut näkyvät.

Mirja: Tulla näkyväksi! Jos mä lähen tonne kylille kaljupäänä, niin mä en tule nähdyksi omassa (nais) sukupuolellani mutta kun mä lähdän mekko päällä, niin silloin mä tulen nähdyksi omassa sukupuolellani.

Poika: Sen voisinkin vielä sanoa tuosta suvaitsevaisuudesta, että kun olin Saksassa, niin siellä oli sellainen projekti maahanmuutosta, missä oli porukkaa eri maista, siis toimeentulemisesta eri ihmisten kanssa. Siellä oli yks parhaita tyyppejä kaveri, joka oli homo.

”Mä olen aika sosiaalinen, kun ilmoitin että vanhemmat eros ja kerroin syyn niin mulla moni kaveri oli sitä mieltä, että tää on tosi siisti juttu”

Mirja: Kyllä mun täytyy sanoa, että se sateenkaariporukka, johon mä olen nyt tutustunut, niin kyllä ne on niin paljon helpommin lähestyttäviä ja avoimempia ihmisiä kuin valtaväestö. Ehkä he ovat päässeet yli siitä, että kun se sukupuoli- tai seksuaali-identiteetti on

Siskot ja heidän veljensä. Ensimmäinen yhteiskuva sisarusparven kaikista ”tyttölapsista”. Nuorimman syntymästä ehti kulua reilut 50 vuotta!

epätyypillinen ja hyväksynyt sen itsessään, niin kaikki muu on niin paljon helpompaa käsitellä. Kun se iso kysymys on paketissa, niin ei tartte pelätä paljastavansa itsestään enää mitään. Valtaväestöllä on monella omasta mielestään kummallisia piirteitä itsessään, joita he piilottelevat ja energiaa menee siihen, niin sehän lukitsee näitä ihmisiä. Kyllä sateenkaariväen kanssa on oikeasti hauskaa. Kun muistelee Pridea niin siellä oli ihan käsitämätön tunnelma, ei kenenkään tarvinnut miettiä, että kuka on tai mikä on. Kaikki oli vaan ihmisiä, ei siellä ollut sukupuolisuuutta tai seksuaalisuuutta ollenkaan.

Kari: Niin, sellainen välittömyys. Jos on hyväksynyt itsensä ja käynyt jonkun prosessin läpi, niin ei ole menetettävää, ei tarvitse pidättäytyä jossain jäykässä roolissa.

Mirja: Kyllä mulle on ollut ylivoimaisesti vaikein asia elämässä tää että mun sukupuoli ei olekaan selkeästi se, mitä olen luullut. Kaikki on ollut sen jälkeen huomattavasti selkeempää.

Kari: Mites kun mietin ihan nykymaailmaa, kouluopetusta ja muuta. Mun nuoruudessa ei ollut sanaakaan mistään homoudesta tai trans-asioista. Tuleeko nämä koulumaailmassa millään tavalla esille.

Poika: Ei juuri, mitä näitä on ”Kiva koulu”-projekteja, joissa tietenkin pyritään siihen, että syrjintä vähenis, että kaikki saa olla sellaisia kuin on.

Kari: Jos mä ajattelen omaa työtäni ja muita perheitä, joissa isä tai äiti tai joku sisaruksista tulee esille transihmisinä, niin mitä se hyvä apu voi olla. Kun mä ajattelen vielä, että miten monessa perheessä tulee avioero tai muuta kriisiä.

Mirja: Kyllä käsittääkseni valtaosa tällaisista parisuhteista kariutuu, sama kuin meillä oli, että lasten äiti oli mennyt miehen kanssa naimisiin ja kun hän ei enää minua miehenä nähnyt ja minun naisellisuuteni ihan selvästi ärsyttää häntä. Vaikka nyt asutaankin erillään, niin se edelleen ärsyttää.

Kari (kysyy Pojalta): Miten se, joutuuko siinä ta-

vallaan puun ja kuoren väliin tai ristituleen?

Poika: Mä muistan kyllä kun äiti oli oikein ärsyyntyneenä tästä iskän jutusta ja oikein yritti tyrkyttää sitä. Se on varmaan ainoa asia, jossa mä oikeasti kehtaan nakella takaisin äidille. Mua oikeesti ärsyttää se. Vähän aikaa sitten äiti kysyi multa, että mitä mieltä mä olen siitä, että iskä on nyt melkein täyspäiväisesti naisena. Mä siihen, että aivan mahtavaa ja äidillä melkein leuka tipahti.

Kari: Luuletko, että tää on stressaavaa sun sisaruksille? Voihan se olla, ettei transasia ole asia vaan suru ettei olla enää yhdessä perheenä tai sellaista.

Poika: En mä osaa muiden puolesta sanoa, kysykää niiltä.

Näin soljui keskustelu Pojan, Mirja-iskän ja Karin kesken parituntisen tapaamisen aikana. Paljon sanottua jäi kirjaamatta, paljon ajateltua ja tunnettua sanomatta.

Karin kommentti

Toki kaikki asiat, mitkä perheessä ovat aikuisille hämmentäviä, usein ovat myös lapsille hämmentäviä. Ja niitähän elämässä riittää kaikilla perheillä. Eihän sinänsä vanhemman oma identiteetin rakentelu/ulostulo ole sen hämmentävämpää kuin muutkaan elämän asiat. Vanhempien työttömyys, erot, muutot, taloudelliset ahdingot, terveys- ja mielenterveysongelmat ym. ovat kaikki asioita, jotka myös tietenkin koskettavat lapsia ja nuoria. Mitä paremmin aikuiset osaavat niitä käsitellä, sitä paremmin lapset niitä oppivat käsittelemään. Lapsethan oppivat niin normit kuin elämäntaidot usein aikuisilta ja ympäristöltään, hyvässä ja pahassa. Me ihmiset, ja etenkin lapset, ovat hyvin mukautuvia

kaikenlaiseen, kun asioita osataan ääneen käsitellä. Vahingoittavaa kai saattaa olla salaaminen, piilottelu, puhumattomuus, jolloin niitä asioita ei sitten voi työstää eikä löytää uutta tapaa suhtautua ja elää suhteessa niihin asioihin.

Kun aikuisilla on oma kriisi meneillään, ei ehkä osata aina pysähtyä sen ääreen, mitä se lapselle voi merkata (tai ajatellaan, että lapsi ei huomaa tai ”ei ajattele sellaisia asioita”, ”on niin pieni”) jolloin lapsi/nuori voi jäädä yksin oman hämmennyksensä kanssa. Oman identiteetin hyväksyminen ja ulostulo saattavat olla hämmentäviä prosesseja aikuiselle/vanhemmalle itselleen, jolloin aikuinen tarvitsee niihin apua. Toki se lapsen/nuoren silmin sitten voi olla myös häm-

mentävää ja pelottavaa, jolloin lapsikin tarvitsee enemmän tukea.

Iso asia voi olla se, että jos toisen aikuisen identiteettikriisi tai ulostulo kriisiyttää parisuhteen, niin kummankaan vanhemmista saattaa olla vaikea tukea taas lastaan siinä tilanteessa. Lapsi koettaa olla solidaarinen ja lojaali molemmille vanhemmille ”puun ja kuoren välissä” tai lapsi saattaa vetäytyä ja ”olla harmiton ja näkymätön”. Jos vanhemman ja lapsen suhde on ennalta hyvä, luottava ja turvallinen, on se varmasti suojaava tekijä myös erilaisissa kriiseissä.

*Kari Valtanen
Lastenpsykiatri ja
perheterapeutti*

MAAILMAN IHANIMMAT TANSSIAISET

Teksti: Marita Karvinen

Kuvitus: Katriina Rosavaara, Seta ry

Pekka on neljäsluokkalainen. Hänen kotikaupungissaan on muodostunut perinteeksi se, että kaupunginjohtaja kutsuu kaikki nelosluokkalaiset tanssiaisiin Itsenäisyyspäivän kunniaksi. Kaupunginjohtajat ovat ajan myötä vaihtuneet, mutta tanssiaisperinne on säilynyt. Niinpä tänäkin vuonna

Paavo Kosonen, kaikkien tuntema kaupunginjohtaja, on lähettänyt kutsun kouluille. Oma opettaja on jakanut kauniit kutsut jokaiselle oppilaalle jo lokakuussa, ja siitä lähtien oppilaat ovat harjoitelleet tansseja.

Santerikin sai oman kutsunsa. Intoa ja iloa täynnä hän meni ko-

tiin, ja kertoi tanssiaisista vanhemmilleen. Erityisesti puku piti miettiä huolella; tanssiaiset olivat niin tärkeä tapahtuma, että ei sinne ihan missä rievussa tahansa voinut mennä. Santeri oli iloinen, koska hän vihdoinkin voisi toteuttaa unelmansa: tanssia hieno juh lamekko päällä!

Mekon tulisi olla niin hieno, että kenelläkään muulla ei olisi hienompaa mekkoa. Ei edes Mirellalla, joka olisi Santerin tanssipari.

Seuraavalla viikolla Santeri lähti äitinsä ja isänsä kanssa keskustaan ostamaan mekkoa. He kävivät jokaisessa liikkeessä, missä myytiin juh lavaatteita. Oi, kuinka ihania mekkoja olikaan myynnissä. Harmi vain, että yksikään mekko ei Santerille sopinut. Onneksi kaupassa, jossa oli myynnissä se maailman ihanin mekko, jonka Santeri halusi, oli tarjolla myös ompelupalvelu. Ompelija otti Santerista mitat, ja näin

mekko saatiin istumaan Santerin päälle ihan kuin se olisi ollut räätälin tekemä alusta loppuun. Äitiä, joka oli pihi kuin mikä, harmitti hiukan mekon kallis hinta, mutta piti hän Santerin päästä toteuttamaan unelmansa, kun siihen kerran oli mahdollisuus.

Viikkoa ennen tanssiaisia oli kenraaliharjoitukset. Siellä katsottiin, etteivät sottiisit ja poloneesit menisivät sekaisin. Kenraaliharjoituksiin tultiin myös tanssiaisasu päällä, jottei itse juh lissa sitten ilmenisi mitään ongelmia, vaikkapa hirtävien kenkien takia.

Ja siitä kaikki alkoi! Opettaja sanoi Santerille, että

ei hän voi tyttöjen mekossa tanssia. Rehtori oli ihan samaa mieltä. Muut pojat pyörittelivät ensin silmiään, sitten nauroivat, sitten haukkuivat ja sitten taas nauroivat. Tytötkin katselivat kummas-tuneina. Santeri katseli muita, kuunteli opettajia ja sitten itki. Ja itki ja itki ja itki. Ja jatkoi vielä itkemistä. Onneksi opettaja ja rehtori puuttuivat toisten oppilaiden käytökseen, ja pojat lopettivat kiusaamisen. Mutta mieltään he eivät muuttaneet: Santeri ei voisi tulla tanssiaisiin mekossa.

Santeri itki koko matkan kotiin. Kotona isä arvasi heti, että jotain kamalaa oli tapahtunut. Kun Santeri sai niiskutukseltaan ja nyhkytykseltään sanottua, mitä oli tapahtunut, tarttui isä heti puhelimeen ja soitti rehtorille. Santeri kuunteli keskustelua oven takaa, toiveikkaana, isä varmaan onnistuisi kääntämään rehtorin pään. ”Kutsussa lukee, että asu on vapaa, mutta juhlava!” painotti isä. Santeria harmitti, ettei hän kuullut rehtorin vastausta. ”Ei, ei, ei siitä ole kyse!”, jatkoi isä, ”Kyllä Santeri tanssii Mirellan kanssa, ei pareja tarvitse vaihtaa. Santeri voi tanssia vaikka hevosen kanssa – jos teillä on sellaista tarjota – kunhan hän saa tanssia mekossaan”. Santerin isä oli joskus puheissaan ihan hassu, ja joskus oikein jämakkä: ”Asia selvä, mutta tämä ei jää tähän! Adjö!”. (Kun Santerin isä oli vihainen, käytti hän voimasanojen sijaan ruotsin kieltä.)

Ainoa, joka oli Santerin ja hänen vanhempiansa kanssa samaa mieltä, oli Mirella. Hän sanoi, että oli ihan sama, mitä Santerilla olisi päällään – olihan luokassa muutama tyttöparikin. Näin meidän kesken: Mirella taisi olla vähän ihas-tunutkin Santeriin. Seuraavana päivänä Mirella, joka oli kekseliäs tyttö, kehotti Santeria menemään koulukuraattorin luokse juttusille. Tuuli, se oli kuraattorin nimi, oli

aikaisemminkin osannut auttaa Santeria ja Mirellaa, kun heillä oli ollut pulmia elämän kanssa. Ehkä nytkin. Ja näin oli; Santerin ei tarvinnut pettyä. Kuunneltuaan Santerin kertomuksen, Tuuli tuhahti: ”No johan nyt jotakin! Kaikkea sitä kuuleekin! Tähän täytyy puuttua!” Mutta miten? Tuuli mietti, ja mietti ja mietti – ja sai sitten idean: ”Kysytäänpäs Paavo Kososen kantaa asiaan!”. Tuuli lupasi soittaa Santerin vanhemmille, heti kun saisi vastauksen Paavolta.

Kului päivä, ja toinenkin. Enää kaksi päivää tanssiaisiin. Santeria huolestutti. Sitten, iltapalan aikaan, tuli Tuulilta puhelu. ”Hyviä uutisia! Paavo sanoi, että totta kai sinä saat tulla pukeutuneena mekkoon, jos sinusta siltä tuntuu. Sitten Paavo sanoi, että hän sai idean, mutta ei hän siitä muuta kertonut.” Uutiset kuultuaan Santeri oli maailman onnellisin poika! Hän kiirehti soittamaan Mirellalle, joka hänkin ilahtui uutisesta kovin. Sitten isä vielä soitti rehtorille ja sanoi: ”Paavo antoi Santerille luvan tanssia mekossa. Nyt asia on loppuun käsitelty. Adjö!” (Isä taisi olla vielä hiukan vihainen rehtorille.)

Tanssiaispäivä koitti vihdoin. Bussi kyyditsi kaikki Santerin koulun nelosluokkalaiset juhlatilaan. Siellä odottaisi ensin kaupunginjohtaja Kososen kättely ja sitten tanssit. Vielä lopuksi olisi tarjolla pientä purtavaa. Santerin opettaja asetti oppilaat ryhdikkäästi jonoon, jokainen kättelisi kaupunginjohtajaa nopeasti, eikä mitään rupatteluja sallittaisi. Rehtori kättelisi kaupunginjohtajaa ensin, sitten Santerin opettaja, sitten Santeri ja sitten muut oppilaat. Rehtori oli näin ajatellut, jotta voisi tarpeen vaatiessa selitellä kaupunginjohtajalle Santerin erikoista asuvalintaa.

Mutta -mitä rehtori näkikään! Hän oli järkytyksestä niin kan-

keana, ettei kyennyt edes kättele-mään Paavo. (Se oli sinänsä harmi, koska pitäisihän koulun rehtorin osata käyttäytyä.) Rehtori oli nimittäin nähnyt kaupunginjohtaja Paavo Kososen mekko päällä! Onneksi Santerin opettaja ei käyttäytynyt yhtä huonosti, vaan hän osasi jopa lausua kohteliaisuuden: ”Onpa teillä tyylikäs asu!”. Itse asiassa rehtori eikä opettaja olleet järkytykseltään edes huomanneet, että mekko oli ihan samanlainen kuin Santerilla. Santeri sen kyllä huomasi, kuten myös Paavo. ”Meillä taitaa olla jotain yhteistä”, kuiskutti Paavo Santerin korvaan. Ja Santerin kasvoille levisi niin ilmoinen hymy, että sellaista ei oltu siinä tanssisalissa nähty ikinä. ”Minun pukuaani piti kyllä ompelijan vähän korjailla, kun se ei olisi muutoin istunut”, kuiskutti Paavo vielä Santerin korvaan. ”Niin minunkin”, vastasi Santeri ja jatkoi eteenpäin, jotta muutkin pääsisivät kätelles-sään ihastelemaan Paavon asua.

Tanssiaiset sujuivat loistavasti. Santeri ja Mirella eivät unohtaneet yhdenkään tanssin askelia, ja ruoka oli maukasta. Onneksi äiti oli viime tingassa muistanut sujauttaa kameran Santerin iltalaukkuun. Sillä Santeri voisi ikuis-taa tanssiaisten tunnelmia. Ei hän hauskanpidon keskellä kuvaamista muistanut, mutta kun tuli lähdön aika, pyysi hän Mirellaa ottamaan kuvan. Kuvan Santerista ja Paavosta, maailman hienoimmissa mekoissa! Heidän poseeratessaan otti muutama toimittajakin kuvia heistä. Santerin iloksi seuraavan päivän paikallislehdessä oli juttu tanssiaisista, ja juttua komisti kuva miehistä mekossa. Kuva on nyt Santerin huoneen seinällä, ja ihan varmasti – arvelee Santeri – myös Paavon huoneen seinällä. Onhan heissä niin paljon yhteistä!

MITÄ KAAPIN KÄTKÖISTÄ LÖYTYIKÄÄN

Olin tiitti-mieheni kanssa ensimmäistä kertaa Hauhon syyspäivillä. Muuttotouhujen vuoksi ehdimme vain pistäytymään. Vain kuukautta ennen Hauhoa olin saanut tietää mieheni olevan tiitti, vaikka olemme olleet yhdessä 20 vuotta. Kerroin lounaalla vieressä istuneelle lehden päätoimittajalle hieman historiastamme. Hänestä tarinassamme oli ”draaman aineksia” ja hän pyysi minua kirjoittamaan lehden seuraavaan numeroon.

Paljastuminen

Mieheni oli jo pitkään valitellut, että uusi isompi kannettava kovalevy olisi tarpeen, jotta monilla muistitikuilla ja pienemmillä kovalevyillä hajan hajan olevat tiedostot saisi yhteen paikkaan. Eräänä iltapäivänä mieheni ollessa töissä, ajattelin hieman tiivistää erästä vanhaa kovalevyä, joka oli jo jonkin aikaa lojunut työpöydällä. Sattumalta törmäsin kuviin, jotka esittivät hemaisevaa tyyppikää seksikkäissä poseerausasennoissa. Ensin ajattelin, että kuvat ovat netistä imaistuja, kunnes tutkin tarkemmin mimmin kasvoja. Hämmästys oli suuri ja hetken jo luulin vain kuvittelevani. Mutta ei, kyllä se oli rakas mieheni, joka kuvissa keikisteli naiseksi laittautuneena.

Aika pian siitä sitten tokenin ja aloin miettiä, kuinka asiassa olisi viisasta edetä. Hommaa ei saisi sössiä ainakaan turhalla hätiköinnillä. Olin siis toistaiseksi aivan hiljaa löydöstäni.

Viikon ajan etsin netistä kaiken mahdollisen tiedon transvestiiteistä. Luin keskustelupalstoja, artikkeleita ja löysin myös DwC:een sivuistoille. Siellä olikin paljon asiallista tietoa aiheesta sekä se tärkein asia eli mistä oikeastaan ilmiössä on kysymys. Joten tässä välissä heitänkin tuhannet kiitok-

set DwC:een välle hienoista kotisivuista!

Oli tietenkin kurjaa, että mieheni ei ollut itse kertonut asiasta minulle vuosien saatossa. Ehkä suhteemme oli hänelle niin tärkeä, että hän ei halunnut riskeerata sitä kertomalla erikoisesta ominaisuudestaan. Oikeastaan eniten minua harmitti, että meillä on mennyt monta hauskaa hetkeä ohi, mitä olisimme voineet yhdessä kokea. Mutta menneitä on turha murehtia. Täytyy katsoa eteenpäin, jossa odottaa vielä monta mukavaa hetkeä sielläkin.

Mietin kovasti myös sitä, kuinka kertoa asiasta miehelleni. Enhän voinut pamauttaa päin näköä, että löysin sitten tyttöilykuvasi. Päätin kirjoittaa kirjeen, jonka sopivassa välissä toimitin miehelleni. Kirje alkoi: ”Ota nyt tuoli takapuolesi alle ja vedä syvään henkeä...”.

Lukitun huoneen salaisuus

Ensimmäisessä asunnossamme oli vaatehuone, joka oli aina lukittu. Kun ihmettelin asiaa, mieheni kertoi huoneen sisältävän kaikenlaista törkyä. Tietäen mieheni innokkuuden kaikenlaisen turhan roinan jemmaamiseen, (sitähän saattaa vielä joskus tarvita) en edes kovasti ihmetellyt asiaa.

Toisessa asunnossamme oli myös varastohuone. Vaikka huone ei ollut varsinaisesti lukittu, ei minulla ollut kovasti tarvetta tunkeutua huoneeseen, joka oli niin täynnä, että tuskin ovesta mahtui sisään.

Jälleen lokakuussa muutimme uuteen asuntoon. Kuinka erinomainen ajoitus tyttöilypuuhien paljastumisella oli! Nyt yhdestä huoneesta tulikin ”tyttöjen huone”. Mieheni ei enää tarvitse piilotella vaatteita varastohuoneen kätköissä

vaan ne saa nästisti henkareille kaappeihin. Pakkasimme yhdessä tiittikampeita laatikoista ulos ja en voinut kun silmät pyöreinä ihmetellä tyylikkaiden asujen ja muun tiittitilbehöörin runsautta. Varsinkin kun mieheni ei ole miesmoodissaan koskaan panostanut pukeutumiseen.

Ja mikä vielä parasta, lopultakin Yvonne sai kauan kaipaamansa peilillisen meikkauspöydän. Ja kaiken kruunaa kirpparilta löydetty tosi hienot hopea-vaaleanpunaiset verhot.

Hauska sattumus

Jokunen vuosi sitten meidät oli kutsuttu tuttavamme häihin. Koska meikkaan todella harvoin, oli ripsiväriäni päässyt aivan kuivumaan. En ostanut uutta vaan vetäisin tarvittavat värit marketin meikkiosaston testeristä matkalla häihin. Ja nyt selvisi, että mieheni omistaa 10 ripsiväriä. Olipa hyvä, kun en ostanut sitä talouden yhdettätoista ripsiväriä!

Digiboksioivallus

Olen pitkään ihmetellyt, että minkä kumman vuoksi mieheni äänittää pieniä minuutin pätkiä mm. uutisista, säätiedoituksista, ohjelma kuulutuksista yms muusta käsittämättömästä. Nyt kun katsoin asiaa ”uusien silmin” niin kas kummaa, aina äänityspätkissä esiintyi joku tyylikäästi pukeutunut ja naisellisesti elehtivä kauniimman sukupuolen edustaja.

Kaljakekkerit

Jo useana vuonna mieheni on häipynyt syksyisin ja keväisin viikonlopuksi jonnekin. On kuulema ihan tylsät makkaranpaisto- ja kaljakekkerit äijien kesken Hämeenlinnan seudulla. Mutta onhan toki suhteita ylläpidettävä ja sinnekin vääntäydyttävä. Niinpä niin ja porukka koostuikin sitten pelkäänsä ”hameväestä”.

Tyttöilyn salailua

Mieheni kertoi ihmetelleensä, että hänen tiittetytensä pysyi salaisuutena näinkin pitkään. Ehkä tähän vaikutti se, että meillä ei ole lapsia sekä työaikataulumme vuoksi oleskelemme kotona usein eri aikaan päivästä. Näin mieheni on voinut rauhassa kaivaa tiittikamp-

peet varaston kätkeistä minun ollessa töissä. Tosin talomme ilmoitustaululla on ollut muutaman kerran lappu, jossa on kehoitettu yläkerran asukasta jättämään ilta-aikaan korkokengät rauhaan.

Olen udellut, kuinka mieheni on päässyt livahtamaan tyttöilymatkoilleen huomaamattani. Laittautuminen on kuulema tapahtunut usein autossa jossain syrjäisessä paikassa. Muutaman kerran myös poliisi on ajanut ohi hiljentäen vauhtia. Kerran kävi niin, että kytät vielä palasivat. Mieheni oli juuri saanut miesmoodin puetuksi, mutta puhallusputkeen jäi punaiset huulten jäljet.

Eräällä mieheni tyttöilyreissulla olivat helmet sotkeutuneet käsijarruun. Tämän seurauksena helminauha katkesi ja tietenkin suurin osa pienistä helmistä vieri pitkin auton lattioita ja penkkien alusia. Pakkohan ne oli pyllistellä tarkasti talteen, jotta minä en satuisi huomaamaan epäilyttäviä helmiä autossamme.

Nyt mieheni voi huoletta kotona tiitteillä milloin haluaa, se olisi jopa toivottavaa. Kukapa nyt viitsisi tylsää gammal gubbea katsella, kun vaihtoehtona on Neiti Sähkösäkäri.

Mutta voi olla, että ulkoilureissuilla autossa pukeutuminen ei jouda vielä aivan historiaan. Nimittäin huonoksi onneksemme uudeksi seinänaapuriksemme sattui varsin aktiivinen ”talopoliisi”, joka vaikuttaa ottavan tarkkaan selvää kaikista talossa tapahtuvista asioista. Edelliset vuokralaiset asunnossamme olivat rouvan mielestä ilmiselvästi varkaita, koska kuljettivat tavaroitaan outoon aikaan vuorokaudesta. Rouva kyllä repeäisi, jos huomaisi uuden seinänaapurin olevan transvestiitti ja vielä hurri.

Pohdintaa ja kysymyksiä

Siitä on nyt kaksi kuukautta, kun Yvonne tupsahti elämäni. Enpä olisi ikimaailmassa uskonut muutama kuukausi sitten, että pian vedän mieheni korsetin nauhoja tiukemmalle tai pähkäilen, millainen silmämeikki sopisi hänelle parhaiten. Mutta niin sitä vain elämässä tulee kaikenlaisia yllätyksiä vastaan. Ja mielestäni mieheni tiittetyys oli ihan positiivinen yllätys, vaikka hyvin hyvin erikoinen sellainen.

Olen hukuttanut mieheni monenlaisiin tiittetyteen liittyviin kysymyksiin. Usein mieheni mielestä kysymykseni ovat vaikeita ja hän ei oikeastaan tiedä niihin vastausta, koska asia nyt vain on niin. Mitä ilmeisimmin mieheni naiseksi pukeutuminen on niin tunneperäistä, että siihen on turha etsiä kovin loogisia vastauksia. Mennään nyt vain mukana ja ihmetellään.

Susanna

KATINKA JA SALAISUUDET

Teksti: Maarit Huuska

Kuvitus: Katriina Rosavaara, Seta ry

Katinkalla oli salaisuus. Hän ei kertonut isälle ja äidille, että hän oli ottanut ylähyllältä leivoksia ja suklaata ja syönyt kaiken yksin. Katinkalla oli toinenkin salaisuus. Hän näki puissa ja kivissä hahmoja. Hahmot eivät olleet eläimiä, eivätkä ne olleet ihmisiä. Ne taisivat olla peikkoja, maahisia ja metsän väkeä. Ei niitä tarvinnut pelätä. Niiden kanssa saattoi jutella.

Katinkan kissalla Nipsulla oli salaisuus. Kissa karkaili metsikköön ja kuljeskeli heinikossa korkeiden honkien varjossa. Nipsu palasi sieltä salaperäisenä, hieman hymyillen. Kukaan ei tiennyt, mitä Nipsu siellä teki.

Katinkan isällä oli salaisuus. Isä pukeutui salaa naiseksi. Katinka oli kurkistanut avaimen reiästä kuullessaan isän työhuoneesta korkojen kopinaa. Isällä oli kerran kultainen säkenöivä iltapuku ja toisen kerran vaalean liila jakkupuku. Isällä oli huulipunaa ja hän näytti ihan tytöltä. Isä näytti iloiselta kurkistaessaan peiliin, asettellen perhosen siiven muotoista solkea hiuksiinsa. Katinka ei ollut

huomannutkaan, että isällä oli pitkät kultaiset hiukset. Miehenä isä piti hiuksia yleensä poninhännällä. Katinkakin tuli iloiseksi.

Katinka alkoi haaveilla, miten jonakin kauniina kasteenraikkaana aamuna isä avaisi työhuoneen oven ja pyytäisi häntä kävelylle. He lähtisivät yhdessä ulos ja heillä olisi kauniit silkkileningit. Kaikki ihailisivat heitä suuresti.

Katinka ei kuitenkaan uskaltanut puhua haaveestaan isälle, koska isä vetäytyi usein omiin ajatuksiinsa ja näytti vähän huolestuneelta. Katinka ei halunnut, että hänestä olisi vaivaa isälle tai äidille.

Katinka sovitti salaa isän kultaista iltapukua ja lainasi isän korkokenkiä. Hän oli kuin keijukaisten kuningatar ja laahus oli auringon nousu. Katinkasta oli ihanaa olla keiju, mutta ei joka päivä - joskus hän halusi olla pikemminkin velho. Ei isäkään halunnut olla joka päivä keiju.

Katinkan äidillä oli salaisuus. Kerran Katinka heräsi yöllä. Suuri kuu katsoi häntä taivaalta. Isä oli sanonut, että kuu oli kuin yövarti-

ja, jonka erityisessä suojeluksessa olivat lapsen ja eläimet. Kuun tuijotuksesta ei siis tarvinnut välittää. Juuri kun Katinka oli käpertymässä kerälle kuin kissa, hän kuuli sen äänen taas. Se kuului äidin huoneesta. Sieltä kuului nyyhkytystä. Miksi äidillä oli paha olla ja miksi äiti usein itki öisin? Katinka ei tiennyt sitä. Kun Katinka kuuli äidin itkävän Katinkasta tuntui kuin hänen vatsassaan olisi ollut pieniä kiviä ja alkoi hikoiluttaa. Katinka kuvitteli, miten hän kutistui aivan pikkuruiseksi. Hän oli pienen pieni, eikä hän osannut saada äitiä iloiseksi.

Katinka toivoi, että äiti olisi aina iloinen. Iloinen äiti teki lettuja ja lauloi hassuja lauluja. Iloinen äiti ompeli hänelle perhosen siivet.

Nyt äiti ei ollut pitkään aikaan ollut iloinen. Itkikö äiti siksi, että isä oli poissa. Isä oli sairaalassa leppämässä. Katinkakin kaipasi isää. Aikuiset sanoivat, että isä oli masentunut. Masennus oli kai sitä, että taivaalta laskeutui tumma pilvi ja peitti kaikki näkymät. Ihminen joutui mustan pilven vangiksi. Vaikka hän puhui isälle, isä ei kunnonlla kuullut kun pilvi esti isää näkemästä ja kuulemasta Katinkaa. Lääkkeet auttoivat tekemään reikiä pilveen ja silloin isä näki hänet ja Mirkon.

Katinkan veljellä Mirkolla oli salaisuus. Mirko oli niin pieni, että hän oli huono pitämään salaisuuksia. Yksi salaisuus Mirkolla kuitenkin oli. Mirko söi kesällä hiekkaa ja talvella lunta, vaikka niin ei saanut tehdä. Eräänä päivänä Katinka oli Mirkon kanssa hiekkalaatikolla. Mirko yritti taas salaa syödä hiekkaa, mutta Katinka esti häntä.

Mirko löysi maasta kukallisen huivin. Hän teki huivista hameen itselleen ja nauroi. Hiekkalaatikon tädit sanoivat, etteivät pojat pidä

hameita. Katinka suuttui, koska se ei ollut totta. Olihan isäkin poika ja isällä oli monta hameetta.

Leena-täti kuiskasi Mari-tädille, että Mirko leikkii hameilla, koska pojan isä on homo. Katinka ei tiennyt, mikä se sellainen homo on. Katinka kysyi äidiltä, onko isä homo. Äiti hermostui ja kirosi. Kuka niin sano, äiti halusi tietää.

Katinkalle tuli syyllinen olo, vaikka Leena-täti niin oli väittänyt, eikä Katinka. Oliko se homo joitain kauheaa?

Äiti ei vastannut, vaan juoksi puhelimeen. Äiti soitti Leenalle, mutta Katinka ei kuullut, mitä aikuiset puhuivat. Äiti sanoi, että ei isä ole homo. Kysy vaikka isältä.

Katinka kysyi isältä sairaalassa, kun he olivat kahdestaan leikkihuoneessa. Isä kertoi, että ei isä ole homo. Isä on transvestiitti. Homo on mies, joka rakastuu mieheen. Rakastuminen on aina ihanaa ja siitä tulee hyvä olo ja haluaa tehdä hyvää sille toisellekin, jota rakastaa. On hyvä asia olla homo. Jotkut ihmiset vaan eivät ymmärrä, koska heillä on ennakkoluuloja.

Ennakkoluulo tarkoittaa, että pelkää erilaisia kuin itse. Kun ihminen pelkää, hänestä tulee joskus ilkeä. On hassua pelätä erilaisia kuin itse, koska jokainen ihminen erilainen kuin kukaan toinen.

Transvestiitti tarkoittaa, että joku on välillä poika ja välillä tyttö – ainakin mielikuvituksessa. Jotkut miehet ovat sellaisia, että he joskus haluavat leikkiä prinsessaa. Johtuukohan se siitä, että heitä pienenä poikana heitä kiellettiin leikkimästä prinsessaa ja nyt aikuisena he saavat itse päättää, Katinka pohti. Isä ei tiennyt, mutta oli hauskaa olla välillä poika ja välillä tyttö, hän kertoi.

Transvestiittikin on siis hyvä asia. Mutta kaikki eivät sitäkään ymmärrä. Katinka sanoi isälle, että hän rakastaa isää, eikä Katinka pelkää erilaisuutta. Isä sanoi, että hän on ylpeä Katinkasta ja halasi Katinkaa.

Isä pääsi sairaalasta pois. Äiti ei enää itkenyt öisin. Äiti kertoi, että hän oli pelännyt isän muuttuvan toiseksi ihmiseksi, vieraaksi. Ettei isä olisikaan enää sama ja rakas. Katinka ajatteli, että äidin pelko oli vähän sama kuin Katinkan uni. Unessa veli Mirko muuttui liskoksi.

Sellaista voi siis pelätä, vaikka sellaista ei oikeasti tapahdu. Katinka ei pelännyt isän muuttuvan. Katinka tiesi, että isä olisi aina isä.

Äiti sanoi, että nyt hänkin oli varma, että isä oli sama kuin aina ennenkin ja isä rakasti äitiä ja Katinkaa, Mirkoa ja Nipsua. Äiti rakasti isää niin kuin aina ennenkin.

Katinka oli taas onnellinen, koska isä ja äitikin olivat. Katinka ei silti kertonut salaisuuksiaan heille.

Jokainen tarvitsee pienen salaisuuden, mutta suu-

ret salaisuudet voivat saada itkemään. Siksi suuret salaisuudet on hyvä kertoa. Silloin voi saada lohdutusta toisilta.

Mistä sen sitten voi tietää, mikä on pieni salaisuus ja mikä on suuri salaisuus? Pienestä salaisuudesta tulee perhoseja vatsaan ja iloinen olo ja suuresta salaisuudesta tulee surullinen ja huolestunut olo. Siitä sen tietää.

Nyt suuret salaisuudet oli Katinkan perheessä jaettu. Päätettiin järjestää pihajuhlat sen kunniaksi, että nyt jokainen sai olla onnellinen – kenenkään ei tarvinnut olla koko ajan huolissaan. Kaikki saivat pukeutua asuihin, joista he saivat voimaa.

Juhlissa isällä oli kultainen mekko ja hän näytti kauniilta.

Äidillä oli työhaalarit ja paljaat varpaat. Äidistä tuntui hyvältä, kun mistään ei kiristänyt eikä puristanut, eikä tarvinnut varoa, että juhla-asu likaantuu.

Mirko oli pukeutunut leijonaksi.

Katinka ei osannut päättää, olisiko hän keijukainen vai velho. Hän oli siis velho jolla oli keijukaissiivet.

Katinka puki Nipsulle pitsisen myssyn, mutta kissa karkasi metsikköön ja myssy löytyi myöhemmin ruusupuskasta.

Tuli paljon vieraita ja soitettiin afrikkalaista musiikkia ja tanssittiin.

Katinka ajatteli, että onneksi hän syntyi juuri tähän perheeseen. Kun heillä oli niin hauskaa yhdessä.

Setan Transtukipisteen tarinoita lapsille ja nuorille
www.transtukipiste.fi/tarinat-ja-sadut

PÄIVI JA PATRICIA YHDESSÄ 7 VUOTTA, NAIMISSA 3 VUOTTA

Minulta on usein kysytty, miten suhtauduin, kun sain tietää, että Patricia pukeutuu naiseksi. Sen kanssa minulla ei ole koskaan ollut ongelmaa, hänellä kun oli hame tavatessammekin. Vaikeampaa minulle oli se, että kauniista ja tyylikkäästä naisesta kuoriutui arkilookissa virttynyt villapaitamies, jota eivät tyyliseikat kiinnostaneet pätkääkään. Kontrasti huolitellun daamin ja arkimiehen välillä oli melkoinen, ja sitä jouduin sulattelemaan melko paljon. Ajan mittaan siitä miehestäkin saatiin salonkikelpoinen, vaikka nykyisin käsipuolella kulkee oikeastaan aina kaunis vaimo.

Alkuaikoina Patricia salasi minulta joskus tyttöilyltoja, varmasti vain suojellakseen itseään. Olen ajatellut, että hänestä tuntui siltä, että tunkeudun liikaa hänen melko tiukasti pidetylle reviirilleen. Kai se on harvinaisempaa, että uusi tyttöystävä hyväksyy asian sen kummemmin arpomatta. Monella tiitillä salailu on verissä jo nuoresta asti, eikä ole helppoa laskea suojausta. Ajan saatossa se meni ohi, kun hän huomasi, että selkään ei puukoteta, vaan että minulla on lähinnä rottweilermainen suojelutai-pumus rakkaitani kohtaan. Alkumetreillä koin sen kuitenkin hyvin loukkaavaksi, vaikka jotenkin ymmärsinkin.

Olemme aina liikkuneet ulkona yhdessä, eikä minulle ole kertaakaan tullut tilannetta, jonne en olisi halunnut viedä Patriciaa. Työyhteisöni on ilmapiiriltään salliva ja lähimmät ystäväni ja kollegani tapasivatkin Patrician melko pian tavattuamme. Olemme olleet mukana monissa riennoissa ja palaute on ollut pelkästään positiivista. Tosin lähipiiriiniikin on luontaisesti valikoitunut melkoisen avarakatseisia ihmisiä.

Arjessa meillä asiaa ole juurikaan taidettu ajatella enää vuosiin. Koska minulla on oikeus päättää joka aamu, halunko olla tyttömäinen ja laitettu vai lähdenkö liikkeelle farkuissa meikittä, pitää sama oikeus olla kaikilla sukupuoleen katsomatta. Ei minustakaan tunnu samalta joka päivä.

Muutama vuosi sitten löimme hynttyyt yhteen sanan varsinaisessa merkityksessä. Vaatekaapissa on muutama yhteinen vaatetanko meille molemmille sopivia vaatteita varten. Ainoana miinuksena tässä on, että aamulla päälle suunnittelemani mekko saattaa poistua ulko-ovesta ennen minua. Mutta oi sitä autuutta, ettei tarvitse raahata perässä vastahakoista miestä vaatekaupoissa, vaan voi antaumuksella hypistellä kauniita asioita yhdessä!

Olen tavannut Patrician kautta paljon upeita, rohkeita ihmisiä ja olen vahvasti sitä mieltä, että elämäni on mielenkiintoisempaa näin kuin ilman tätä pientä lisämaustetta.

***Helmat heilumaan
kevättä kohti, tytöt, pojat
ja kaikki siltä väliltä!***

Vaimostaan äärimmäisen ylpeä ja
onnellinen (kuulostaa syntyneitä-
ilmoitukselta)

Päivi

*P.S. Maistraatissa olin joutua vihille
toisen todistajamme kanssa, koska
hän oli ainoa mies pienessä seuruees-
samme.*

Kuva: Atelieri O. Haapala